VIRGINIA

АКТUЛ I.

ШЕNА I.

NꙊМІТОРІА, ВІРЦІNІА,

Nꙋмігоріа

Че те маї опрещї? Віно: требꙋе съ не'нтоарчем

Ла алтареле ноастре..

Вірџінiа

Маїк'а мѣ, нічї одатъ

Nꙋ трек пѫн форꙋл ъста, фъръ а мъ опрі

Nалтъ гѫндіре. Іатъ, въз тот ачелаш кѫмп,

Д'ꙋнде тꙋна одатъ слободе сімтіменте

Ічіліє іꙋбітꙋл; акꙋма мꙋт ꙟл фаче

Сілнік'а стъпѫніре. О, кѫт е'нед де дреп

Дорꙋл ші ꙋра.

Nꙋміторіа

Астъзї, де те юбеще ел;

Поате съ ꙟндꙋлчѣскъ амарꙋріле сале.

Вірџінiа

Кꙋм? ел де мъ юбеще?.. Астъзї?.. Че зічї?

Nѹмiторiа

Да, фiїкѣ:

Фiербiнтѣ та ѹрарє татъл тъѹ аскѹлтжнд,
Дiн табъръ не скрiє, нѹмаї цї гръбiнд бiар єл.

Вiрџiнiа

Адевърат є оаръ? лѹмi'а мѣ сѹспiнарє
Ва 'нчета астъзї, маїкъ? — че дѹлче бѹкѹрiє!

Nѹмiторiа

Пъ кжт цiє скѹмп єсте Iчiлiє, атжт
Вiрџiнiє 'л ѩбеще. Сжнт словоѕї амжндоï:
Маї мѹлт декжт ꙟн нѹме єї сжнт Романї ꙟн фапте.
Nѹмаї iнiм'а честѹї вiтѣз афост ѹрсiтъ
Сфжнт лъкаш а'ал тъѹ кѹџет. Пърiнтеле тъѹ, нѹ,
Nѹ те ар фi дат ла джнсѹ дака н'ар фi щiѹт
Къ 'нтiне фрѹмѹсецѣ є ѹна кѹ вiртѹтѣ.
Де Iчiлiє ꙟнсъ вреднiкъ врѹ съ вазъ
Пе фiїка са, шi пжнъ а нѹ 'iо 'нкредiнца.

Вiрџiлiа

Сжнт вреднiкъ акѹма? Чел маї прецѹiт бѹн,
Чел маї ꙟнгжнѹ дiн тоате мiар фi нѹмаї ачеста,
Афi а лѹї соцiє. Дар чел маї слъвiт фiє
Вреднiкъ а фi де джнсѹ.

Nѹмiторiа

Ꙟл мерiцї, да, шi єл
Те мерiтъ, єл нѹма, че ꙟнкъ є Роман,
Кжнд Рома вiновать съ мѹтъ, нiмiчiтъ
Шi слободъ се креде ꙟн жѹг. Къчї нѹї асѣмънъ
Ачеї гражданї, чї мжнарi вестесѣ неконтенiт

Стръмошещіле фапте, шіꙗр еї де предаȣ.
Ічіліе, еа нȣмаї ꙟн сіне прослъв[illegible]е
Мінте, кȣраж, віртȣте, кредінцъ нек[illegible]ȣмпъ:

Вірџініа

Дестȣл къ нȣ е нобіл, нічї ла тіранї вѫндȣт:
Плакъ-се дар ꙟн міне сȣфлет кȣрат гъсінд.
Пе слобод'а са фрȣнте, пре кȣм ші ꙟндрьзнѣцъ
Еȣ вьз къ стрълȣчеще чінстѣ, мъріме Ромїї.
Ші 'нтр'ачещї тімпї кѫнд тремȣр лінгȣшіторі кꙗр,
Ворбірѣ адевъратъ, нендȣплекар'ѣ са,
Прѣ нобіл'а са ȣръ, сѫнт дарȣріле сфінте,
Каре мъ деспърціръ кꙗр ші де міне ꙟнсȣмї.
Плебее сѫнт, 'мїе афлъ-а фі потрівъ лȣї.
Д'аш фі фатъ де нобіл аш пѫжіце кȣ амар,
Ка кȣм аш фі нъскȣтъ кȣ мȣлт маї жос де дѫнсȣ;

Нȣміторіа

Кȣ лаптеле дін цѫцамї 'цї ам дат д'аї сȣфт шї ȣра
Ла нȣме де патрічїȣ. Пьстрѣз'о скȣмпъ дар
Пентрȣ еї, че ꙟнфелȣрї съ цін тот лȣпъ вѫнт.
Zѫмбеще вѫнтȣ'л соартеї? Іатъї, грозаві шї мѫндрі!
Лѣвіне ꙟмпротівь? Съ ȣміеск кȣ тотȣ!
Спȣркаці сѫнт тот д'аȣна.

Вірџініа

Съ мінц сѫнџелȣї меȣ?
Ах! тȣ нȣ щії, нȣ щії маїкъ, че кȣвѫнт 'мїа хръніт
Прѣ џѣнероаса ȣръ, шї че окърї неспȣсе
Ам сȣферіт тъкȣтъ!

Нуміторіа

Аідемь

Вірџініа

Да, аузівеї,

Ачѣстѣ фрумуеце, че н'аш фі суферіт

Де н'ар фі фост пъкуть ла скумпуа меу вітѣз,

Кăт мъ прімеждуеще.

ШЕНА II

ВІРЏІНІА, НУМІТОРІА, МАРКУ, РОБІ.

Марку

Аста е фата, аста.

Дă, ла кас'а мѣ прадъ, робілор, воі тжржџ'о.

Серба мѣ есте, роабъ, нъскутъ ка ші воі.

Нуміторіа

Е!.. Чіне ещї? ръспунде, кутезї ту а кема

Де роабъ о Романъ?

Марку

Са въдїт вікленіаџї.

Ѫи задар веі асмулџео діи аиащерії ла џуоі.

Еа фіїка та ну есте, нічї слободъ нъскутъ

Діи чътъцені Роиі ші еу сжит уну, да.

Куноск леџіле Ромі, прѣ мулт мъ тем де еле,

Сфінте'мї сжит ші слъвіте, ші ла че мї съ каде

А луа 'надърът ърь, пріи леџї еу ѫидръснеск.

Вірџіні[illegible]

Еў роабъ? роабъ ціе?

Nумі[illegible]

Че! [illegible]ші фіїка мѣ?

Ші тх, слугъ тржндавъ, ту четъцѣн ал Ромі?
Дін фапгелецї ші ворбе спиркате, хн сателіт,
Ла тіраиї роб: ѣисъ дін тоцї маї прост те въз.
Дар фііі орї чіне, афлъ къ плебе сжнтем ноі,
Д'одраслъ некорумптъ; ші къ пе віноваці
Патрічї ачї ашѣптъ орї каре віклеиіе,
Ор че пелецюіре, ші пе кліенці лор.
Маі афлъ, къ пъріите, Вірџініе е ал еі;
Ші еў алуї соціе; къ ел ѣн кжмп де арме
Асудъ пентру Рома;.. Ші ку прісос еа поате
А'ці ѣмпіла труфіа ...

Марку.

Ші къ 'лаї ѣнпіълат
Ші прѣ ръў кумпърата фатъ о креде а луі.
Ел н'а щіут нічї щіе ку че мещешуціре
Ту пе фіїка сгреінъ къесте алуї фъкутаї.
Дечї е де тревуінцъ ші мъртурії с'аузї,
Каре ле вой а лучче унде съ ва къдѣ.
Дар роаба мѣ съ віе ку міне дінпреунъ.
Еў ну коноск мінчуна, де німені ну мі е тѣмъ:
Субт умбра де лецї сфінте еў сжнт асігурат.

Вірџініа

Маіка мѣ те воі перде? ші ку тіне 'нтр'ун [illegible]

Воѝ перде ші [illegible]ите ші соц,. ші лібертате?..

[illegible]іторіа

Чірта ші Ро[illegible]! къ аста 'мї есте фіікъ.

[illegible]арку

Журъмѫнт прѣ задарнік! хулещї ꙟтр'ун задар..
Орї пе слуціле меле съ ле урмезе 'нграв,
Орї ва венї тѫржтъ ші ва урма ꙟн сілъ.
Ту ла неміттітула трібунал іар ла урмъ,.
Куважнт д'еї врѣ ла фаптамї, еу гата сѫнт а'дї де..

Нуміторіа

Ꙟнтре фемеї иѣрмате маре вітѣз те цїї.
Дар'цї е кам аневое съ 'нтребуінцезї сілъ.
Л'але тале маніцурї прѣ ръу 'цаї алес локу:
Форца Роман е аста, тікълоасе ну 'лвезї?
Акума тот породу'л ачі ва алерга
Ла стрігъріле ноастре: апърътори омії.
Він пентру Віргінія..

Віргініа

Ші де ну ва фі іаръш
Апърътор нічї'унул,. съ щіцї,. учігъторї,
Къ роабъ воі д'аічѣ, ну, ну мъ вецї тѫрж,
Пѫнъ ну'мї вецї ла моарте. Еу негрешіт сѫнт фіікъ
Унуї вітѣз пърінте.. Суфлет Роман ам слобод;
Аш фі авут алт суфлет,. маї мулт ші де кѫт ещї
Аш фі фост еу тражидавъ,. дака м'ар фі нъскут
Ун вімічіт ка тіне.

Марку

Ꙟи к[illegible]тіве

Куржид вєї луо юаръш д[illegible]минте,
Скімбжнд ші стіл ші с[illegible]ржц'о, де....

Нумі[illegible]

Кусє.

Ші пє міне 'мпреунъ воі прадъ вецї тжрж.

Вірџініа

Маіка мѣ, орі че сілъ дін коастацї ну мъ смулџе.

Марку

Ꙟи задар. — Десліпіцї 'о, мума еї ну е аста,
Смулџецї фугаш'а робъ.

Вірџініа

Вітежї Романї! мілошї!

Нуміторіа

Фії алуї Марц, ръзбоінічї, аста че 'и брацемї стржнг
Ка воі нъскут Романъ, ка воі слободъ есте:
Прін сілъ мї о вор смулџе ачещї тжлхарї? аічѣ?
Фацъ ку воі? ку Рома? фацъ ку сфінцї зеї?

ШЕНА III

ІЧІЛІЕ, НОРОД, НУМІТОРІА, ВІРЏІНІА, МАРКУ, робі.

Ічіліе

Че сгомоте? че ціпет? — о черуле! че въз?
Вірџініа?...

Вірџініа

Де! віно...

Nꙋмітор'іа

[illegible] Ах! черꙋл те тріміте;

Кꙋрѫнд, алѣ [illegible] оціа та се піерде!

[illegible] іа

Де тіне, ші де маіка[illegible]е мъ смꙋлг.

Везі, ачеста де роабъ нъпасте 'міарꙋнкат.

Іцілiе

Де роабъ? тікълоасе! астѣ 'с неалтелеці фапте?

Ꙟи фор тꙋ щіі маі біне а'мпꙋмна, нꙋ ꙟн лꙋптъ?

'Тꙋ, роб' де кѫт тоці робі, маі роб, маі німічіт,

Тꙋ, пе фечоар'а аста роабъ съ кемі кꙋтезі?

Маркꙋ

Іцілiе, ꙟн сфаде обічнꙋіт ші 'н ларме,

Крескꙋт ꙟн тімпі прѣ тꙋрбꙋрі, те сімці датор акꙋма,

Прін прічін'а ачѣста іар а'ноі връжбірі,

Че пꙋрꙋрѣ ал тъꙋ сꙋфлет хрънеск. Дар пѫнъ кѫнд

Авем легі сфінте 'н Ром'а, спре сігꙋра'ці тꙋрбаре,

Мъ почі теме де тіне? Аста е амѣ роабъ.

Аста зік, аст'а есте; ші довадъ воіꙋ да

Ꙋнде а да съ каде. Нічі тꙋ, крез еꙋ, нічі кѫці

Ачі сѫнт аі тъі семені, мꙋлцінд ꙟи тоц де ꙋръ,

Жꙋдекъторі нꙋ 'мі сѫнтеці.

Іцілiе

Іцілiе, ші пꙋціні

Семені аі лꙋі аічѣ стаꙋ апърътopі гроазнічі

Аі невіновъціі. —Аꙋзі'мі гласꙋл тꙋ,

Бърбат нород ал Ромі. Еꙋ кареі пѫнъ акꙋм:

Nѹ сѫит сперҗѹр, иѹ ꙟнкъ; еѹ каре нічі одатъ
Nѹ, нѹ 'мі ам предат чіистѣ нічі нѹ ам вѫидѹто;
Еѹ, че 'нѹнеиобіл сѫиџе мъ лаѹд м...фьлеск
Ші 'н чел прѣ иобіл сѹфлет; пе міне аскѹлтаці;
Еѹ воъ ворбеск. Асть ...вінѹват фатъ
Е фііка лѹі Вірџініе... Ла ѹн асфел де нѹме
Д'оѹръ стрълѹчітъ въ въз ꙟнфлъкъраці.
Вірџініе 'нбьтае асѹдъ пентрѹ вої.
Ведеці че времі кѹмпліте; ведеці пе а са фіікъ
Кѹм аръмас ꙟн Рома спре дефъімаре астъзі.
Ші чіне о дефаімъ?.. Еші, аратъте, еші,
Еші, Марко;.. Дар че? тремѹрі? — ꙗтъл, ꙗ, ел, ел, е.
Прѣ кѹноскѹт е воъ. Ла Апіе тіраиѹл
Ел робѹл чел дін ѹрмъ, ел чел дінтѫiѹ міністрѹ,
Л' Апіе ал віртѹці фіерос връжмаш жѹрат;
Ла Апіе трѹфашѹл крѹнтѹл, крѹд ръпітор,
Кареле спре окаръ в'а ръпіт лібертатѣ
Ші въ ласъ віаца. — Вірџініа, соціе
'Мі есте фъгъдѹітъ, о ꙗбеск. Че сѫит еѹ
Nѹ щіѹ де ціпеці міпте: еѹ фостам въ трібѹн.
Апърътор ал вострѹ... Дар ꙟн задар; атѹнчѣ
Аці крезѹт кѹвѫнтарѣ алтѹі амъціітоаре
Маі мѹлт де кѫт ꙟи міне че слобод въ ворбѣм.
Іатъ акѹм осѫндъ жѹгѹл комѹн авем...
Дар че маі зік акѹма? Браців алѹі Ічіліе,
Іпіма, ꙟндръснѣла, ка ші нѹмелеі ꙟнсъ,

Въ сжнт прѣ кꙋноскꙋте; — Слободъ дела воі
Де ла воі чер соціа. Ел нꙋ в'о чере, нꙋ;
Ел зіче къ е р[illegible]бъ, о ю; о траџе 'и сілъ.—
Ѫнтре Маркꙋ ші' Ічіліе, каре е мінчіносꙋл
Дъие, дъне сентеца тꙋ, [illegible]епт народ Роман!

Маркꙋ

Леціле че фъкꙋръці воі, народ ѫмпърат
Воъ, леції дрепте, сфінте, воі маі ѫнтжіꙋ акꙋма
Аці кꙋтеза але рꙋпе? Нꙋ, нꙋ сꙋфере ачѣста
Аі Ромі зеі пꙋтерничі. Орі кжнд съ ва въдї
Къ еꙋ нꙋ чер кꙋ дрептꙋл ші сжнт амъцітор,
Пе капꙋл меꙋ съ казъ тоатъ мжніа воастръ:
Дар пжнъ кжнд невꙋне лаꙋде, ші скжрбоасе
Окърі, дефъімърі, хꙋле, кътре фрънꙋл де леції;
Сжнт дрептꙋріле каре мі съ ѫнпротівеск,
Дін мжініле стъпжниі а смꙋлџе роаба веке
Дін воі чіне 'ндръснеще?

Ічіліе

Еꙋ ѫнтжіꙋ; ші товарішї
Воиꙋ авѣ ла ачѣста кжції сжнт ачі Романиї.
Да, фъръ ѫндоялъ, крꙋнта черерѣ та
Сꙋркатъ таінъ аскꙋнде: дар чꙋ те 'ндѣмнъ, чіне
Ціе? ші чіне поате? чіне ва ка съ ціе?
Еꙋ нꙋ; еꙋ сінгꙋр прѣ скжрбоасеі ісправі
Хрмаш нꙋ воиꙋ фі. Рома дін времѣ че с'а дат
Ла зече стъпжниі прадъ, сꙋбт въл де леції мꙋлт џеме
Ѫн сілъ, ѫн окаръ, ѫн вжнзърі ші оморꙋрі.

Nечінсте пжн акума, еў н'ам суферіт, ну;
Чіне суфере есте дрепт а се нечінсті:
Nу поате а фі серbъ роаbъ соціа мѣ:
Шi роаbъ кяр нъскутъ да'р фі фост.—унде; унде
С'а маї поменіт леџе маї недрѣптъ? че? робї
Ꙟн сжну лібертъці? шi ла чіне робеск?
Л'апъсъторул ностру каре не шi дефаїмъ.—
Сербї шi робї н'аре плебѣ, пентру къ аре браце
Шi інімъ.—Дар Рома ва съ аїбъ шi сербї,
Мії де мії аїбъ, нума пе Вірџініа ну.—
Романї, ꙟн міне кредецї: мъ жур къ аста есте
Фііка луї Вірџініе: мішкъріле смеріте,
Страшнікаї куџетаре, прѣ налтелеї гжндірї,
Ꙟн тоате еа ел есте. Фіербінте о нубеск.
Мі са дат де соціе; асфел дар еў воїў піердео?

Nород.

О соц непорочіте! п'ачеста чіне щіе
Каре 'л ꙟндемнѣзъ?

Ічіліе

Біне, прѣ біне мъ прічеп,
Мілъ сімцiцї де міне; шi о меріт; ведецї:
Зіоа ачѣ 'н каре ку плінъ букуріе
Еў мъ кредѣм феріче, ятъ 'н пліпъ 'и трістаре
Жалнікъ мі с'аратъ. Ꙟн Ром' ам мулцї връжмашї;
Пе тоцї връжмашi вощрі. Путерничї дар маї мулт
Віклені, шi чіне щіе? ꙟм вор ръпі соціа
Де време че'мї ръпіръ прѣ скумпа лібертате.

Ведецї че десфрънаре! шї цесуте мінчунї;
Еї сжнт екзекуторі ачестор амъцірї.
Де! Ромъ, куї цїї парте?.. Nобілї фъръ де леце,
Воїй сжнтецї ачі робї; пе воїй ар фі ку кале
А вътжрж ку лаицурї; пе воі, каре ӂн піепт
Темере, віклеміе, амбіціе 'нкуїбацї;
Турбацї де пофте реле, де ржвне ӂнсетате;
Воїй, пе каре 'нвечї роаде неказул, жіндуірѣ
Кътре віртутѣ плебі, че ну нумаї н'авецї
Дар нічї н'ацї куноскуто. Ръутъцїцї, ӂн лаиц
Се даў еї сінгурі, нумаї спре а фі плебѣ
Стржнсъ 'ндоіт робітъ: маї біне вор робіа,
Ш'атутулор осжидъ де кжт а ӂмпърцї
Ш'а густа лібертатѣ д' жмпреунъ ку ноїй:
Хіаре! кжнд сжнтем веселї, еї сімт амъръчуне,
Шї тжнгуірѣ ноастръ е алор букуріе.
Дар съ ва скімба времѣ, аша нъдъждуеск.
Ӂмї паре к'асосіт зіоа...

Народ

Мъкр дар фі!.. дар...

Марку

Тачї;

Дестул: аї воі нарвшї а фі трібуни ла плебе?
Те щіў, те арде сетѣ де завістії, де сжнце.
Дар ну, ферѣскъ черул, еў астъзі ну'цї воіў фі
А'астъ спуркатъ фаптъ кумплїт міжлочітор.
П'жнтр'ачещї аї тъї семенї, ку віклешуг ӂнтінде,

Мачіиъ'ції ачі фієрѢ ші тот віиіиҍл варсъ;
Еѹ ҭнпротіва сілі алтъ пҍтєрє н'ам
Дє кжт пҍтєрѢ лєції. Акҍ ла трібҍнал,
Ла Апіє съвіє Вірџіиіа; кҍ джнса
Ші мінчіноаса мҍмъ: Еѹ лє ащепт аколо;
Аколо, нҍ иєбҍнє ҍрлєтє ші стрігърї,
Чі ліиіщіт кҍвжитҍл жҍдє сє в'аҍзі.

ШЕНА IV

ІЧІЛІЕ, ВІРЏІНІА, NҌМІТОРІА, NОРОД,

Ічіліє

Ла трібҍиалҍ Ромі єѹ ҭнсҍмї воѹ адҍчє'о.—
Романї (воі карє сжнтєції маї пҍціи ші маї слобозї
Ші маї вітєжі) єѹ воъ кҍвжитҍл ҭидрєптєз.
Ла жҍдєката а марє вєції фі тоції прівіторї,
Въ 'нвітєз съ фіції фаць. Дє кжт прічіна аста
Ноі нҍмаї авєм алта. Тоції соції ші пъріиції
Дєплін вор афла астъзї дє пот а маї авѢ
Фіі ші соції ҭн Рома.

ШЕНА V

ІЧІЛІЕ, NҌМІТОРІА, ВІРЏІНІА.

Nҍмі торіа

О тімпї нєлєџҍіції!
Спҍркатє обічъюрї!.. Нєнорочітє мҍмє!..

Вірџінiа

Ꙟи окі тъĭ ꙟвіте, алт прец еŭ пꙟи акꙋма

Де кꙟт п'ал меŭ пърінте н'ам авꙋт. Ел ліпсінд

А мъ нꙋмі соціа'цĭ оар кꙋм аш ꙟндръзні!

Ічіліе

Алꙋĭ Вірџініе фіїкъ тꙋ ші а мѣ соціе,

Ші че е маĭ'мꙋлт ꙟнсъ, ꙟи вечĭ веĭ фі, Романъ,

Мъ жꙋр пе зеі Ромі. Соціе тĕ ам алес,

Бꙋн кредінчіос товаръш де мꙋлт ла соарта мѣ,

Те ціŭ тꙋ д'опотрівъ кꙋ міне ꙟн віртꙋте.

Пріи бꙋза мъ аморꙋл нꙋмаĭ повъцꙋеще

Молатіче кꙋвіите. Доведъ де амор,

Мꙋлт маĭ деосібіт, д'о требꙋі 'цĭ воĭ да,

Пріи інімамі, пріи брацꙋм.—Дар прічина че 'мпінџе

Пе німічіта слꙋгъ а окърж пе тіне

О щіĭ?

Вірџінiа

Nĕ аĭ зіс къ есте ла Апіе міністр.

Ічіліе

Роб есте ла орĭ каре воĕ а лꙋĭ...

Вірџінiа

Мъ прічеп.

Прічіна дар еаста. Апіе де мꙋлт арде,

Кꙋ пофтъ 'неврешꙋнатъ, де міне съ трꙋдеще...

Ічіліе

А! чефел? о, тꙋрбаре!

Nꙋмітоiа

О чер! сꙟитем пердꙋцĭ!

Ічіліє

Nу, ну, еў тръеск ѫнкъ, ші тот маї ам чи фіер.—
Де! ну въ сперіаці пънъ кънд еў ръсуфлу.

Вірџініа

Аскултаці віершунаре. Мулт съ 'нчеркъ́ кударурі
Ку ругъчюні спуркату ші ку амерінцърі,
Ші ку орі кѫте лукрурі, каре съ сокотеск
Ла нобілі прец де чінсте, а врут съ мъ ѫншеле.
Астъ крунтъ окаръ и'ам арътат атунчѣ:
Іубітула меў пъріинте атунчі ерѣ ѫн кѫмп.
Маїка мѣ моармътъ ші д'ар фі аузіт
Чѣ ар фі путут съ факъ? — іатъ 'нсфѫршіт въз зіоа
Мулт маї деосебітъ. Еў сѫнт ата соціе.
Nумаї так, иу: акума окара е ата
Ата ші ръсбунарѣ, Романе. Мулт ам плѫнс;
Адесѣ орі ші маїка амар плѫнцѣ мілоасъ,
Фъръ а щі дурерѣмі. Іатъ спурката таїнъ.—
Апие л' але сале мършешуцірі д'жнтѫю
Сілъ ші віклеміе адаогъ акум.
Ел жуде ші протівник: ах! о съ мъ ръпѣскъ
Пѫнъ а ну мъ фаче ата! де, ѫнкаї, фачеці,
Фачеці съ ну мъ смулгъ хіара иічі ѫнтр'ун кіп,
Nу, декѫт нумаї моартъ.

Ічіліє

Ші де те ва ръпі,
Съ щіі къ маї наінте д'а съ върса ал тъў сѫнце,
Съ ва ведѣ ѫн сѫнце а 'нтоата Рома тоатъ;

Ш' ал меꙋ ші ва орі кърꙋі вітѢз ва кꙋрце тот.
Ъсг Апіе че есте спре чел че хотърѫт
Ꙟші ꙟнтѫмпінъ моартѢ, де кѫт ꙋн сінгꙋр
Дін тоці маі мік?

Nꙋміторіа

Е маре, пріи віклеиії маі гроазиік!

Ічіліе

Фіекъ пѫн' акꙋма пꙋтꙋ а съ 'нвълі
К'ꙋи вьл спꙋркат де леце. Мѫїие ла трібꙋнал
Рома ва фі де фацъ ла жꙋдеката маре.
Тот маі авем нъдежде. Непт ші брац ва аічѢ.
Дар е де требꙋінцъ ші татъл тъꙋ а фі.
Кѫмпꙋ их е деиарте: е гріжа мѢ съ'л кем.
Аїдем, акꙋм съ мерцем. Еꙋ мерг наінтѢ воастръ
Ла алтареле воастре. Уи тріст ажꙋтор иꙋмаі,
Nꙋма осігꙋраицъ еꙋ ві почꙋ да акꙋм.
А тречє кꙋ дрептате ꙋиде иꙋ ва фі лок,
Мъ жꙋр спре ръзбꙋнаре съ ві фак дрꙋм кꙋ фіеръл.

АКТUЛ II

ШЕNА I

Апіе

Апіе, че фачї? чефел? —- Амор невꙋн ꙟнтііне?..
Ла рѫвна 'мпърції ꙟнсоцещї дор иенобіл
Де о фатъ плевее?.. Да; де кꙋтѣзъ еа
Ла рꙋгъчюнї фіербінте а нꙋ съ 'ндꙋплека,
А отѫрѫ прин сілъ ла воінцеле меле
Фіе'мї ажꙋтор тронꙋл. Дар поате къ народꙋл..?
Дар де че мъ тем? плебѣ проастъ креде орї че,
Ші де леџї се 'нгрозеще: ші д'ам крезꙋт атѫт
Л'але леџілор ꙋмбръ, фіемї дар апъраре
Тот асте леџї ші астъзї. Леџіле стаꙋ ꙟн міне,
Еꙋ почіꙋ, щіꙋ але фаче, щіꙋ ші але стріка.
Тревꙋе мꙋлтъ артъ де тот а ꙟї ꙟнжꙋга;
Дар маї пꙋцінъ ꙟнсъ де кѫтъ ам. Маї лесне,
'Мї ерѣ кꙋ мꙋлт маї лесне се въ орбеск кꙋ аꙋр
Че 'нвоі е прѣ пꙋтерник, патрічілор фіерошї,
Ші маї наінте 'л піердецї де кѫт сетѣ де ел;
Сътꙋлї ші де нꙋ сѫнтецї де аꙋр, в'ам ꙋмплꙋт:
Органе 'мї сѫнтецї астъзї а пръпъді народꙋл:
Пе ꙋрмъ а въ стінџе ва вені ꙗръш зіоа;
Прѣ лесне е л'ачела каре в'а ꙟнжꙋгат
В'апасъ, въ стрівеще, въ ціне кꙋмпъраці. —

Дар ꙗатъ Вірџініа ла трібꙋнал :: кꙋ джнеа
Ші' Ічіліє ші мꙋма, ші мꙋлціме де плебе!
Фієрос кортеж! прѣ гроазнік пентрꙋ орї кареꙋм,
Nꙋма де н'офі Апіе: дар чіне наще 'нтрон,
Ші чере трои орї моарте, нꙋ щіе а се теме
Nічї воѣ са съ скімбе..

ШЕNА II

АПІЕ, ІЧІЛІЕ, ВІРЏІNІА, NꙊМІТОРІА, NОРОД, Лікторї.

А п і е

Че сгомоте сѫнт астѣ?
Аша інтрацї ла 'налтꙋл дечемвіралꙋл жеџ?

N о р о д

Дрептате'џї чере Рома.

А п і е

Ші еꙋ вꙋ чер респект,
Романї, ші кꙋмпътаре. Л'авоастръ ісбъвіре,
Пречꙋм ші ла десфрꙋжꙋл попꙋлар, ка ꙋн фрꙋꙋ,
Ведеџї ачі кꙋ міне Астреа шаде 'н жеџ:
Ꙟмї паре къ в'оспꙋне тъіоаселе секꙋре
Каре мъ 'нчінг тъкꙋте. Дар че? нална пꙋтере,
Че воі детеръцї міе, воі ацї ꙋітат'о акꙋ?
Тоатъ мъріреѣ Ромі кꙗр воі нꙋ'мїацї депꙋс?
Плакъ въ дар ꙟн міне а въ чінсті воі ꙟнсꙋшї.

Нȣмітор'іа

Апіє везї наінтецї о маікъ тікълоасъ:
Кърії і съ рътнще сінгȣра фіїка са
Д'ȣн ом фър де леџе. Фіїка мѣ 'нтр'адевър
Де міне кюр хръиітъ, крескȣтъ кюр де міне,
Амор ȣнȣї пърінте ші ал міеȣ. Ачі е ȣнȣл
Че кȣтѣзъ де роабъ, хȣлінд а о кема,
Ші ва съ'мї о ръпѣскъ акȣ дін сжиȣл меȣ.
Ла ковжршірѣ а ноȣъ, тремȣръ се 'нгрозеще
Се 'нфіорѣзъ Рома ші еȣ м'ȣмплȣ де фȣрії...
Іато, аста е, аста дȣлче нъдеждѣ мѣ.
Плінъ де фрȣмȣсеце, де дарȣрї, дар маї мȣлт
Де віртȣте. Ах! Рома кȣноаще біне портȣл
Ші костȣмеле ноастре. Нічї о асемънаре
Де ров ꙟн ноі нȣ есте. — Ворбещем лъмȣрітї
Пентрȣ нȣмеле Ромі! ꙟнтр'ал еї лȣме 'цї чер,
Апіє, де ръспȣндемї, спȣнемї те рог, сжнт оаръ
Аї нощрі фіі нощрі?

Апіє

Еȣ ерт ворбеле мȣмії.
Ціє ръспȣнз ші 'ндатъ ръспȣнз Ромі ꙟнтреџї.
Ȣнде сжнт леџї нȣ щіє съ тремȣре ачел
Че леџї нȣ стрікъ. ꙟнтрȣ задар съ 'нчѣркъ
А 'цї ръпі фіїка дака есте а та. ꙟн міне
Нȣ 'нкȣібѣзъ аморȣл пъртінірі, а! нȣ.
Н'а веніт пжнъ акȣмъ ла трібȣнал вр'ȣн ом
Съ зікъ къ ачѣста есте пъсьȣть роабъ. —

Дар воі, воі, чіне сжитеці? адевърат пъріите
Саў префъкут ал феті чіне е?

Nумітоpіа

Че, ну'л щії?

Уітіте ла еа біне, Вірџінія, еа е,
Nумелеї і съ траџе де ла ал еї пъріите.
Ші ту'л куноші пре біне, ші Рома, ші връжмаші.
Noї иетраџем дін плебе, н'е фалъ: фііка мѣ
Слободъ е нъскутъ, слободъ ва мурі.
Съ ну аїбі ӂндоialъ де наштере еї сімплъ
Кжнд Ічіліе ӂнсъ с'а логодіт ку джнса.

Ічіліе

Маї афлъ къ'мі е скумпъ, 'мі е драгъ, о юбеск
Маї мулт де кжт віаца, кжт лібертатѣ кіар.

Апіе.

Воі съ щіў нума дака е слободъ нъскутъ,
Саў ну. Дар 'ці е соціе, 'ці е драгъ ші пре скумпъ,
Аста ну ӂї скімбъ соарта.—Турбуріле кътърї,
Фіероаселе кувінте стропіте ку веніи,
Че пот афаче міе? еа фіе мъкар чіне,
Ш'Ічіліе ші Рома мъ вор ведѣ с'о жудек.

ШЕNА III

МАРКУ, АПІЕ, ВІРЏІNІА, NУМІТОРІА, ІЧІЛІЕ, NОРОД, Лікторї.

Марку

Іатъмъ віў наінтѣ налтулуї трібунал

Кум требуе сѣ віе ун четъцѣн.   Nу праг
Ўрмаші мулці дупъ міне, ші мулцімѣ де оамені,
Каре ꙟчінг ачі п'ачещі аі меі протівнічі,
Темере ну 'мі ꙟнсуфлъ: дрептурі, довезі адук;
Nу стрігърі, сілъ ші арме.   Апіе алт німік
N'ауде де кжт дрептул; ші е маре довадъ
Ла дрептуріле меле, кжнд еі ꙟнтжіў вълкаръ
Орі каре дрепт ал леџі; ші 'мі ръспунсеръ еі,
Еў пжнъ ну а чере.

Апіе.

Е ноуъ, 'нтр'адевър,
Пречедерѣ ачѣста.

Ічіліе

Дар с'аузім, де, спуне,
Аратъ'ці дрептў одатъ.

Марку

Іатъ везі домнішоара,
Ку нумеле ачелуі пъріnте префъкут:
ꙟн каса мѣ нъскутъ, д'ороабъ а мѣ;
Д'атунчі прунк мік де цжцъ прін вікленіа мъсіі
П'жнтр'аскунс фу ръпітъ ші вжндутъ пе аур
Nуміторіі, каре сърманъ ръмжінд
Д'о фатъ, 'нлокуі п'аста ла урмъ а кресчут.
Пъ Вірџініе ꙟнсъ маі ꙟнтжіў амъџіръ.
А тот крезут ші о креде де фііка са ел ꙟнкъ:
Адусеіў ачі оамені каре куноск ші щіў
Прецул, времѣ ші портул; еі мъ 'ндрептѣя' акум,
Ла кжте вестеск діе, еі а жура сжнт гата.

Нумiторiа

А жура тот дауна гата сжнт мiничiноши.
Дар о мумъ Романъ чеѣ че ва 'ндръснi
(Романъ шi плебеi) а зiче 'нтр'адевър
Маї пуцiн съ ва креде декжт ачещї немернiчї
Спержурi крезуцї д'ачела че е вжндут де джншi?
Пжн'ани жура дъръ еi че ине, пуцiн
Асвултесе о мумъ. Дупъ ворбе шi дор
Ва жудека нородул де сжнт адевъратъ
Мумъ, саў ну.

Апiе

Еў сiингур, требуе ачi съ жудек;
Шi орi каре съ такъ. — Ачеѣ шi маї мулт,
Каре пъстржнд спре ура мжнiе саў амор,
Връжмашї ла дрепт фiрещe, пъртiнiнд тот д'ауна,
Пре мулт ↑нтурбурарь шi стрiкарь дрептатѣ
↑н Рома пжн акума.

Iчiлiе

Аста, е трiбунал
Шi ну е пъртiнiре? дрептул че ертат е
Ла орi каре, ом. Аскъзї 'л опрещї ту ла о мумъ?

Апiе

Ту, къчї аї фост ла плебi трiбун мъ 'нвещї съ жудек?
Д'аш фi прiват ка тiне шi еў аш фi мiлос
Ла нумеле де мумъ шi де фiiкъ прѣ мулт;
Дар ↑н жецул аста драгосте ну с'аскултъ:
Нiчї пажнсу, нiчї небуне амерiнцърї аiчѣ

N'ăŭ връзъмжит, ну, нумаї дрептатѣ. Маї ꙟтжю
Съ'шї факъ аръторѣ пжржшул. Вом ведѣ
Ла урмъ, префъкутъ, саŭ ну де ва фі мума.
Аша сілеще леџѣ... Дар въз къ вої акума
Nъдежде 'и леџї ну пунеџї.

Ічіліе

Пурурѣ с'аузім
Ръсунжнд леџї аічѣ, кжнд а челор пуџін
Орї че вое е леџе? Дар дака ꙟидръснеще
Акум' але пронуне чела че ле апасъ,
Шї еŭ ун дрепт де леџе воюŭ аръта; шї зік
Къ ну е кувіінцъ пе фат' а жудека,
Де ну ва фі де фацъ ачі шї ал еї пърінте.

Нород.

Біне зіче. Да, есте требуіенчос, съ віе.

Марку

В'ам спус к'ал еї пърінте ну е конщіінцат
Де'ишелъчуюѣ мумі.

Ічіліе

Дар еŭ д'авоастръ сжит;
Шї де 'нтрепрінджерѣ аста, де ну т'еї лъса 'играбъ,
Куржнд о съ м'аузъ Рома съ даŭ пе фацъ
Манеџуріле воастре.

Апіе

Тачї, Ічіліе. Тачї.
Че сокотещї? ꙟа чіне? ꙟн чіне те'нкрезї ту?
Ꙟи челор пуџін мурмур, че л'а та кужжитаре

Фак' сгомоте шї аплаȣзї? прѣ мȣлт те 'ншелї, небȣне!
Міе еȣ ꙟм сѫнт реазем; еȣ сінгȣр: прѣ кȣрѫнд
Драгостѣ, ка шї ȣра, піере л' аї тъї ȣрмашї. —
Еȣ чінстеск нȣма плебѣ, нȣ'мї пасъ де Ічілії.
Еї сбіер, еȣ нȣ мъ тȣрбȣр. Де ȣръ нȣ 'мї е тѣмъ,
Хȣле д'асфел де оаменї прѣ мȣлт деспрецȣеск.

Ічіліе

Біне фачї, съ кȣвіне, да, съ деспрецȣещї
Пе чел че сȣпȣс 'цї есте; дар кѫнд черѣї ꙟн мілъ
Фаворȣл прѣ задарнік; кѫнд те префъчѣї дȣлче,
Ȣміліт спре трȣфіе, спре німічіе дрепт,
Пентрȣ нелецȣіре кȣчерник некорȣмпт,
Атȣнчѣ те аȣзіръм ворбінд маї пȣцін фалнік.
Акȣм те аї дат пе фацъ, а венї іар ла тѣпацї
Прѣ твѣї гръбіт небȣне. ꙟн тоате ещї тіран,
Віртȣціле лȣї тоате ꙟн тіне прістосеск,
Фії ꙟнцелепт пріи еле: шї л' аї тъї семенї фіе
Чѣ маї дін тѫїȣ віртȣте, ꙟнцелепчȣнѣ, базъ,
Темеїȣ ал тіранії че ренаще авȣ.

Нород

Прѣ мȣлте зіче ъста, дар адевър гъріид.

Апіе

Еȣ мъ кредѣм аічѣ а жȣдека о роабъ
Іар нȣ ал чева астъзї. Акȣма въз прѣ біне
Къ сѫнт сіліт съ жȣдек ꙟнтѫїȣ ꙟндръзнец.

Ічіліе

Шї еȣ гѫндѣм аічѣ пе дрепт а апъра

Нащеръ унеї фете, слобода мъ соціе:
Дар дака почиў съ апър еў дрептуріле Ромі
Ші дрептуріле меле, ші але тутурор
Четъценілор астъзї, върсжнд сжнџеле меў,
Чел маї ферічіт, мжндръ, еў мъ фълеск маї маре!

Нород

Путерніче кувінте! че фок! Роман ел есте!

Апіе

Лікторї, жнконжураці'ла, ціпеці пе капулуї
Тъїоаселе сесуре; ші кум с'омішка...

Вірџініа

Ну,

Ну, ферѣскъ черул! павъза луї еў, ятъ,
Ліикторї, ловіці пе міне, пе міне тжржці роавъ.
Нудін 'мї есте робіа, німік 'мї е а мурі;
Нума вітѣзул нострн фіе невътъмат,
Апърътоpул Ромі...

Апіе

Дін коастаї десліпіціо.

Таїнікъ унелтіре! Романї, се піерде Рома.

Ічіліе

Стацї, ятъ пентру міне, ші пентру еа ун фіер!
Де віцї дептуне сілъ: съ ну в'апропіацї
Пжнъ кжнд еў ръсуфлу.

Нород

Де німенї ну съ теме!

Ічіліє

Ꙟнтѫїў еў морт аічѢ, пе ꙋрмъ еа ръпітъ. —
Таїніка ꙋнелтіре аꙋзіцї дар, Романї;
Ші кꙋм съ пердє Рома, де, аꙋзіцї ꙟнтѫїў
Ші апої ꙟн окі воштрі лъсацї съ мъ омоаре.
Апіе д'амор арде, елꙟпентрꙋ Вірџінія ...

Нород

Че! а 'ндръзніт атѫта?

Ічіліє

С'о 'ншеле съ 'нчеркъ;
Кꙋ рꙋгъчꙋнї кꙋмпліте ші кꙋ амерінцърї;
Ꙟнсфѫршіт ші кꙋ аꙋр, спре маї маре окаръ,
Віціꙋл ꙟн пꙋтере, фалнік, ꙟнгъмфат, мѫндрꙋ,
Дефаїмъ пе віртꙋтѢ асігꙋрат ꙟнцрон.
Дар еа нꙋ е нъскꙋтъ дін сѫнџе патріціан.
Іатъ де че нꙋ поате с'о кꙋмпере кꙋ аꙋр.
Кꙋ сіла се ꙟнчѢркъ, ші спре адеверірѢ
Амъцірі, ꙟмї паре, къ е дестꙋл съ щіцї
Нꙋмеле нꙋм' ачелꙋї, каре ва 'нкредінцат.
Тремꙋрацї дар пърінці, ші пентрꙋ соціі соці. —
Че маї авецї а перде? нꙋмаї віаца, каре
Н'ацї сігꙋрат. віаца! чѢ о маї фі оаръ, кѫнд
Патріа, чінстѢ, нѢмꙋл, ші лібертатѢ піер?

Нород

Пентрꙋ ноі, пентрꙋ фіі, лібертате, орї моарте!

Апіе

Мінчꙋнъ есте аста ...

Нород

Лібертате, орї моарте!

Nȣмітoріа

Маї опрещецї мѫніа, нород прѣ џенерос.
Спре а се върса рѫȣрї де сѫнџе де Роман
Фаталъ сь нȣ фіе прічінъ ал меȣ сѫнџе.
Ꙟнтрȣ нȣмеле востру, въ рог сѫ се ащепте
Вірџініе, ші фаць, кȣ соцȣл меȣ, кȣ воï,
Пе кȣрата мѣ фіікъ с'одесвіновъцеск
Д' ачѣстъ мінчіноасъ несȣферітъ пѫръ.

Апіе

Тъчецї, такъвъ гȣра, орї де нȣ еȣ акȣма
Ꙟмлінігор прѣ страшнік де леџї, воиȣ аръта
Че пȣтере аȣ еле. Задарнікъ вь е
Ꙟнчеркарѣ ꙟн сілъ. Кȣ стрігърї десфрѫнате
Nȣ добѫндіцї дрептате, прекȣм а 'нтȣрбȣрао
Сѫнт прѣ непȣтінчоасе. Да, еȣ воиȣ доведі
Къ Ічіліе мінте. — Ел капȣ чел д'ѫнтѫіȣ
Ла орї че невиіре, де мȣлтъ време арде
Чінїл съ версе сѫнџе. Трібȣн ера ал востру
Ші крȣд връжмаш де обще. Ꙟнтѫіȣ а пръпъдї
Пъріицї, ші ла ȣрмъ нородȣл а 'ншъла
Ші а 'нтемеіа жȣгȣл а кȣџетат спȣркатȣ.
Тȣрбарѣ са акȣма ꙟн ної есте депȣсъ.
Лȣиеї четъцї слабе фрѫȣл а 'нкредінца
Ꙟн мѫна челор зече ві с'а пърȣт прѣ дрепт.
Воï ꙟншевъ пе міне кѫт сѫнт воï мъ фъкȣръцї,

Воĭ, обосіці де вражбе, де неуніріĭ фатале.
Іагъ, абіа реиаще доріта паче акум,
Шi воĭ, ла о мішкаре челуĭ маĭ лепъдат,
Челуĭ маĭ мік дін Рома стаці гат' а 'нтурбурао?

Народ

Аша е; еа е жуде: дар с'аузім че зіче,
Че ръспунде вітѣзу?

Ічіліе

Да, есте адъвърат,
Воĭ 'лаці фъкут атуичѣ, жуде, легіуітор;
Дар с'а ǂмпліиіт аиу. Пріи віклешуг ла урмъ
Ві съ фъку іар жуде. Акум тіран прін сілъ.
Нумеще жугул иаче. Ну е паче Романі,
Аста е сомн де моарте. Сжнцеле иострх 'и кжмп
Неǂнчетат се варсъ, ші чіне 'л соарбе? оастѣ? —
Пе Січіе вітѣзул, къчĭ ǂидръзиі п'авеке
А иумі лібертате, иу 'ла довіт п'аскуис
Ну ла учіс кумпліту дечемвіралул фіер?

Апіе

Січіе фу ръсколиік ǂи кжмп...

Ічіліе

Дар ла чеоаръ
Еŭ маĭ дескріŭ оморуріĭ? въ сжнт прѣ куиоскуте.
Еĭ сжице пжи' акума ǂи Рома и'аŭ върсат,
Дар ку мжнъ прѣ ларгъ аурул ріеіпеск,
Ка съ фіе ла урмъ уи прец грозав де сжиде.
Чіне куцетъ астъзĭ ші ка Роман ворбеще

Есте връжмаш ал Ромі. Дела фете, ведеці,
Соці, пърінці, лібертате ші чінсте се ръпеск.
Че маі ашептаці даръ? чел маі круд жуг, маі аспру
Де кжт орі каре моарте, кіар де воі пропус воъ,
Чё авіа въ ласъ фаць ші нумеле де ом,
Че ну ві съ маі каде, де че ну'л сфъръмаці?
Романі сжнтеці? с'ауде глас де Роман, дар фапте
Де Роман ну въз: сжнџе врєці ка съ въ'нбулзёскъ?
П'а тіранулуі фрунте семнул де моарте въз.
Воі, ѫнсетаці де сжнџе, сатєліці чё ашептаці?
Апіе, іатъ капу че еў воіў трункіа астъзі,
Орі ва ръпі а Ромі, орі ва да лібертатѣ.
Пжнъ кжнд ѫнтре умері сем[...] ачест кап стъ,
Апіе, ту съ тремурі. Да, ѫл веі аузі
А стріга лібертате, арме, ші ресбунаре.
Де ну маі аре Рома ші алці Романі ѫн грижиса,
Еў сжнт, ла нуоў Гранкініў, ноу Брут, віў [...]
Везі, ну мъ тем, ну тремур, ну фуг, [...]!...

Вірџініа

Д[...]!

Апіе, ціпеці ура, съ ну верші ал луі сжнџ[...],
Ну суферъ норолул. Амерінці о віацъ
Прѣ мулт фолосітоаре: пе міне 'и локул луі
Омоаръ. Асфел Рома ші ту пієрдеці нуціи...

Ічіліе

Че фачі? ту, Вірџініо, ту те роџі ла ун Апіў?
Ѫи фаца мѣ ш' а Ромі? де мъ кубыші ѫкваць

А ну те теме. Ꙟнсъ де сжнт датор а 'ці да
Еу чѢ маї д'жнтжіу прубъ д'амор, віаца, ту,
Ꙟн кіп де дар прімеще-о, ка о Романъ ꙟнсъ
Че ефі ші амѢ соціе.

Нуміторіа

Фатал момент, прѢ гроазнік!
Апіе де! маї рабдъ фіербінте те маї рог!
Вірџініе съ віе.

Народ.

Съ віе, тоці воім.

Апіе

Дін тоці маї мулт еу ꙟнсъ воеск съ фіе фаць.
Ꙟн фор' в'а щепт аічѢ пе тоці ла зіоа албъ.—
Е віноват де моарте Ічіліе, дар еу
Ну, ну'л осжндеск ꙟнкъ; воі поате сокотіці
Къ 'мі е тѢмъ де джнсу. Пентру акум тръеаскъ,
Ші, д'о воі съ фіе фаць ла жудекатъ,
Інтре армат, ку джнсу ші воі армаці веніці.
Ꙟнтжіу сентенца роабі а да вецї аузі,
Ші пе а луї ла урмъ. О съ ведеці къ сігур
Ꙟнгру а са віртуте, Апіе ну се теме.

Марку

Дар лецѢ порунчеще къ пжн' атунчѢ еу
Роаба с'о ціу ла міне.

Ічіліе

Поатефі оар азіл'
Ла о чінстітъ фатъ спурката касъ а луї
Кліент вжндут? Ну, леце пжнъ 'нтр'атжт кумплітъ

Nȣ ε, д'офі с'о рȣпем.

Маркȣ

Чіне дар є кезаш?

Чіне ва пъзі фата?

Нород

Кезаші, ноі тоці.

Ічіліе

Ші еȣ

Кȣ джиші, да. Съ мерцем. Мжіне соареле 'н славъ
Де соціле ноастре, де ноі тоці ачі сігȣрі,
Саȣ морці о съ не вазъ.

ШЕNА IV

АПІЕ, МАРКȢ.

Апіе.

Че! да іȣбеще еа?

Еа е а луі соціе? — Акȣ да 'л меȣ пропус
Маі таре стаȣ маі страшнік. Дуте, ꙟндръснец, тȣ, дуте!
Ꙟнвредіне ꙟи плебе, пжнъ еȣ...

Маркȣ

Маі възутаі

Маі гата, маі апрінсъ плебе, а съ ръскола?

Апіе

Ат н'ам възут німіка! нȣма пе еа 'м възут!
Ш'амѣ ва фі! — Че оаръ? съ мъ тем веі, а зіче?
Ші жндръснещі а зіче луі Апіе ачѣста?
Де плебе чін с'ар теме ар путѣ аі фі стъпжн?
Ꙟнтжіȣ а пжнді времѣ, пъ ȣрмъ а 'нтжмпіна
Фȣріа са грозавъ, піепт семец тот д'аȣна

Сѫрте нъдежлї амаре, кѫвінте вешіноасе
Шї аместекътоаре пурурѣ аместекжнд:
Іатъ кѫ че міжлоаче ам пжшіт ла мъріме'мї;
Шї несте омеиіре мъ воіѫ ↑нъла ↑исъ.

Марк.

Пжнъ кжнд веде ѕіоа Ічіліе, 'н задар,
Тѫ не ѫміліщї плебѣ, нічї къ оамъцещї.
↑и страшнікаї ворвіре шї ↑нтрѫ трівѫнала
Мѫлта си істецїме, адѫкжндѫшї амінте
Д'але еї прѣ векї дрептѫрї, гъсещї ѫн фок нестіне
Прѣ пѫтернікъ іаскъ, чѣ апрінде слобод піепт.

Апіе

Пжнъ кжнд ↑мї ръмжне тімп а маї фаче алта
Ічіліе тръіаскъ.помпа десѫферінцъ ѫне орї фолосїщє
Ічіліе тръіаскъ, шї плебѣ ва ведѣ
Къ еа прѣ пѫцін поате а мї се 'мпротіві.
Тѫ веї ведѣ ↑играбъ ѫвірѣ чѣтемѫтъ
Nѫ статорнічеї плебе скімбатъ 'ндефъїмаре.
Пъ капѫ лѫї Ічіліе ва кълѣ ѫра еї.
Фіемї шї ла рѫінаї тот плебѣ інстрѫмент.

Марк

Дар де съ ва ↑нтоарче Вірцініе, Еї! кжтъ,
Кжтъ маї ѫ 'ндръснѣл ↑нтѫрбѫрата плебе,
Ш' Ічіліе пѫтере!...

Апіе

↑нтоарчерѣ лѫї крезї?
Віно, шї афлъ ↑нкъ къ де чел пжндіт тімп
Амъ фолосі біне, нѫ сжнт ліпсіт де артъ.

АКТȢЛ III

ШЕNА I.

ВІРЏІNІЕ.

Іатъ 'нсфѫршіт пічорȣл пȣсеѫ пе прагȣл Ромії
Пар'єъ мъ ѫмпъиаръ фріка, нъдеждѣ, міла,
Драгостѣ пъріитѣспсе.—Дар кѫт маї мȣлт пѫшеск,
Д'ал меȣ лъкаш м'апропіȣ, атѫт маї мȣлт мъ тем!
Nоаптѣ 'шї ѫнтінде вълȣл: мъ дȣк съ іаȣ ѫи брацемї
Де нȣ'мї вафі ръпітъ, сігȣра амѣ фіїкъ,
Ал вещеѫітє'мї вѫрсте реаземȣл чеа маї скȣмп,

ШЕNА II

ІЧІЛІЕ, ВІРЏІNІЕ.

Ічіліе

А !... дȣмнэзеȣл Ромії, Вірџініе, тѣадȣс!
Грабніка та сосіре 'мї е ферічітъ піазъ.

Вірџініе

Очер!.. че въз? Ічіліе? ... ах! еȣ сбȣраѫ дін таберї

Спꙋне'мі, сосеск ла време? а череа віа 'ндръзнеск;
Сѫнт еꙋ пъріnте жꙋнкъ ?

Ічіліе.

Іꙋбіта фіїка та
Слободъ пѫн'акꙋма ші неатінсъ есте.

Вірџініе.

О дꙋлче бꙋкꙋріе!.. о фіїкъ!.. маї ръсꙋфлꙋ..?

Ічіліе.

Да, фіїка та тръеще; дар џеме 'н пѫнс амар
Кꙋ ~~тіцъкоаса~~ мꙋмъ. Ла ꙟндоіалъ стаꙋ
Кꙋ інімі тръмжите д'а лор вечнікъ соартъ;
Пꙋнтꙋл сосіреї тале доресқ ꙟнфлъкърате
Ші ꙗръші діи протівъ, прѣ мꙋлт се тем де еа.

Вірџініе.

Фербінтѣ'мі дар ꙋраре аꙋзіръ'ці, о Зеї;
Воі че'мпꙋтерніціръці ꙟн трꙋп де мꙋлці ані вещед,
Касъ сосеск ла време орї съ скап амѣ фіїкъ,
Орї съ мор пентрꙋ дѫнса.

Ічіліе.

Аскꙋлтъ; хотърѫт
Ші еꙋ сѫнт а скъпао, орї а мꙋрі; дар тꙋ
Ещі татъ; аї о армъ, че ꙟн 'міе датъ міе,
Ші ла ꙗород мꙋлт поате; лакръміле.

Вірџініе.

Дар че?
Ноі ла че сѫнтем оаре?

Ічіліе.

Тот ачест праг че калчі,

Ера азї дімінѣцъ кѫмпул нелецуірії:
Ачі а'нчепут лупта. Ун Марку възворбеще,
Віершунарѣ лаї Апіе асбуиде ку мінчуні.
А жишела норлдула пріпорї че мещешуг
Съл хпт, се сілеще, чере, 'ші'лацїї пропуне,
Ші мъртурії ші пробе. Апіе кредѣ астъзї
Фъръ иічї о невое съ поатъ ада сфѫрпіт
Ла круита жудекатъ; дар еу ам ↑иларъзиіт
Еу маї ↑итѫяу аічѣ спуркатаї амъціре
С'о дау пъ фацъ; ↑нсъ веиірѣ'цї а претінде.—
Е! плевѣ л'ал тъу нуме че ръкнете 'пъла ца!
Ку фруите прѣ съиіиъ се префъчѣ істец
Дар іиімаї де фрікъ ші сѫнціле 'нгеласе,
Тремура тікълосул, крунтул, спуркатул жуде,
Съ 'идуплекъ ла урмъ, а зіс съ те ащептъм.—
Ла 'итоарчерѣ та, круду, атунчї мулт мъ темѣм
Съ ну'цї ↑нтінзъ курсе; ші 'идатъ съ те піарзъ
Ші фіїка та, ші Рома, ші еу... дар іатъ Зеї
Пе дрепт те ісбъвіръ. Ел времѣ а хотърѫт
Ла кумпаіта сеитенцъ мѫїне ал шаселѣ чѣс:
Кум с'о лумінa черул аратьте ла плебе
Прѣ нъвітор пъріите, ку дор, ку фок, ку лакръмї
Чере'цї ата копілъ; нумаї дела норол
Съ иъдежлуещї мілъ: ел поате, нумаї ел
Ада упуї пъріите фіїка, міе амѣ соціе,
Чінстѣ еї ші віаца, ші Ромії лівертатѣ.

Віргініе.

Еу бѫт зедіу де маре, Ічіліе ту щії...

Дестꙋлъ ’ціє довадъ, ціѧєрє те ам алес.
А’о драгосте кꙋратъ треї ші прѣ марї скжитєє
Ард ші пътрꙋнд мілоаса’мї інімъ. Ꙋбеск Ромѫ,
Одрасла мѣ, зꙋмєꙋ сжнџє, ші пъ віртꙋтѣ та.
Де ва фі трєбꙋінцъ, кꙋ тіне єꙋ ворї че,
Кжте пръпастії тоате а ле ’нфрꙋнта сжнт гата..
Дар інімѫ та маре, фербінтѣ’ції ѧндръснѣлъ...

І ч і л і е.

Ші кжнд оарєші віртꙋтѣ мꙋлтъ с’а маї пърꙋт?

В і р џ і н і е.

Задарнікъ кжнд есте; кжнд нꙋтъмъ п’ачел
Че ꙋрмътор жї есте, ші нічї нꙋ фолосеще
Пе чела че о аре. — Еꙋ жції даꙋ аскꙋлтаре
Пътрꙋнс д’о сфжнтъ ꙋръ, че’н інімѫ’мї апрінд
Окара фіїчї меле, ші ал патріі жꙋг:
Прічінї дестꙋл де маре...

І ч і л і е.

Сѫ не деспърцім оар?
Прічіна есте нꙋл, н’ощії? тꙋ ещї пърінте. —
Орї Рома есте Рома, тꙋ фіїка веї авѣ,
Еꙋ воꙋ авѣ соціе ші віацъ нꙋмаї;
Орї къ робітъ есте, ші алт нꙋ маї ръмжне.
Де кжт а’мї нꙋмаї фіерꙋл.

В і р џ і н і е

Ѧнкжт пентрꙋ акꙋма
Робъ де тот є Рома: еꙋ пентрꙋ еа мъ тем
Сь нꙋ даї ѧн прімеждії; орї че мішкаре акꙋ
Адѫнчіле єї ране ші маї мꙋлт ѧнтържтъ.

Мътем къ веї алеџе ка ун партіт маї сігур
Партіту чел маї аспру, Ах! д'ом путѣ 'нтр'ун пунт
Фър'а'ш турбура Рома, пе фіїка съ скъпъм!..

Іуліе.

Тачї: маї кутезї аст нуме а профері аічѣ?
Есте патріе унде нумаї єнул вонџе?
Патріе, лібертате, чінсте, соції, 3 ї, фїї,
Нумірї драції, дар ѫн гъръ де робї кум сѫнтемноЇ
Прѣ ръў сѫнт потрівіте пѫнъ кѫнд ачел уну
Рапіце тот ал нострѹ шї маї ръсуфлъ ѫнкъ. —
Дар че! ѫнжугерї, сїлъ, ръпіре, шї окърЇ
Сѫнт реле прѣ уніоаре; дін тоате чел маї ръў
Е гроаза че купрінде але тутурор інімї.
Ну нумаї съ ворбеаскъ, чї а къта ѫн фацъ
Ун четъцѣн ла алту нумаї кутѣз' аку.
Л'атѫта бънуіалъ шї некредінцъ сѫнт
Кѫт се теме пъріnте де фіул съў, шї фрате
Ла фрате ну съ'нкреде. Кърмуіцї сѫнт тоції тржндавї,
Неґріжацї вънуіцї, ѫнспъімѫнтацї чеї бунї,
Учішї, морцї тоції вітежї шї тоції уміліцї, Іатъї,
Бърбацї пѫн' аку фалнічї аї Ромі четъценї
Гроаза універсалъ. Везї астъзї че' ажунс,
Окара Італії.

Вірџініе.

Адевърате зісе,
Шї мъ сілеск а плѫнџе ѫнтокмаї ка шї дорул
Че інімa'мї пътрунде . . . Дар ноЇ че вом путѣ

Nȣмаї доі ромаиі сінгȣрї л'нтѫцї німікнічіцї?

Ічіліе.

Гроазнікъ ръсбȣнаре съ добѫндім, ші моарте.

Вірџініе.

Тіраніа чѣ нȣоъ нȣ с'а ковѫршіт жикъ:
Ане ръсбȣна поате къ нȣ вом ісбȣті.
Дечемвірал'аспріме, че нȣ кȣтѣзъ 'н кѫмп'?
Ші че фаче акȣма воїнічі флоарѣ Ромі
Сѫнд аколо 'нтрарматъ? мȣцінд съ тъкȣтъ.
Префъкȣтеле прȣбе еў ле воїў десмінцї,
Ші ліи мешешȣціръ ачелȣї крȣд деспот
Nъдеждȣеск' а смȣлце пе сінгȣр'а мѣ фіїкъ:
Да ка съ каде моарте, воїў съ мор еў, еў сінгȣр.
Де веї мȣрі тȣ, чіне ва скъпа Ром'атȣнчї?

Ічіліе.

Noї, вії, армацї кȣ ферȣл, саў кȣ екземплȣ морцї.
Амаї сȣфері жȣгȣл нȣ есте кȣ пȣтінцъ.
А'л сфъръма кȣ тотȣл авем ші ȣрмашї астъзї,
Ші де се німічіръ німічіцї тоцї нȣ сѫнт.
Л'а маї маре 'ндръзнѣлъ ліпсеще чел д'житѫіў,
Ȣн кап ліпсеще нȣмаї, еў воїў фі капȣ ала. —
Акȣма кѫмп де лȣптъ пентрȣ ноі аста есте.
Ачі ноі чінстѣ ноастръ, саў моартеа вом къта.
Ачі 'нміжлокȣ Ромі ші ал общі вом пȣмна.
Ковѫршірѣ іспръвї фіе ла лндоіалъ.
Слава сігȣръ есте. че съ'цї маї зік?

Вірџініе.

Nіміка.

Еў а мꙋрі сѫнт гата. Къчї ам тръіт прѣ мꙋлт
Міє сінгꙋра ,'нтрістарє. Ꙋн проклєт а'нфрѫна
Воꙋ ісбꙋті кꙋ гласꙋл кꙋ страшнічє кꙋвінтє.
Воꙋ алєрга 'нтот локꙋ ші ла тоцї четъцені.
Воꙋ аръта гол піептꙋ дє семнє дерънї плін.
Мартꙋрї воꙋ кєма Рома, п'аї ношрї зеї прѣ марї'
П'ал връжмашꙋлꙋї сѫнџє ші сѫнџєлє меў жнкъ
Кѫт върсаꙋ пєнтрꙋ джнса. Ѧнповърат де вѫрстъ
Трістꙋл, мѫхніт пъріnтє ла кѫцї орї фі пъріnцї
Тріста мѣ історіє воꙋ повєсті амар.
Вор афла тоцї осташі кꙋм, 'мї а ръсплътіт Рома
Остенєліле мєлє. — Мъ жꙋр съ фак ачѣста ..-
Дар, а мъ на Ѧн сѫнџє чівіл савіа мѣ ;
Ла соарта мѣ а траџє атѫцї невіноваცї,
Ші 'нтрꙋ задар.

Ічіліє.

Nєвоѣ грозав жцї порꙋнчєш:,

Да, меріть ачѣста фіі шілібертатѣ
Сь се версе Ѧн партє ші сѫнџє де роман,
Де тоцї кѫцї вор фі слобозії! де вор мꙋрі вітежї
Робї а фі нꙋ пъскꙋръ, де вор мꙋрі немерnічї,
Ѧнтре ноі съ тръясъ ієї вреднічї нꙋ пъскꙋръ.
Акꙋма дꙋтє, дꙋтє соціа а 'мбръціше,
Ші прѣ нєбітацї фіікъ карєлє плѫнг амар.
Старѣ лор те в' апріnдє тот кꙋм м'апрінс пе міnє.
Тꙋ о съ'мї фії товаръш ла чѣ кꙋвіінчоасъ
Депріnдере прѣ,сфѫнтъ.

ШЕNA III

NȢМІТОРІА, ВІРЏІNІꙖ, ІЧІЛІЕ, ВІРЏІNІЕ

N ȣ м і т о р і а.

О!.. біне вѣз... еле!

Вірџініе!

В і р џ і н і а.

Пъріnте!

В і р џ і н і е.

Ꙟтр'адевър? тȣ ещї?

Соціе! фїїкъ!.. ꙟнбрацімї!.. о, чер! сімц ...къ
пȣтереа'мї...

В і р џ і н і а.

Те стржиг пъ піепт пъріnте, нжнъ кжнд іертат'месте
А те нȣмі пъріnте.

N ȣ м і т о р і а.

Пентрȣ сосірѣ та

Гріжа ші неръбдарѣ кȣ тотȣл не а копрінс.

Дъ мȣлтъ неръбдаре їшірѫм ꙟнаінтеції...

В і р џ і н і а.

Гравнїче ші тремжнде акȣ де тіне'нкаїлѣ

Nȣ воїѫ мȣрі департе. Ате маї ведѣ іар

Nȣ маї авѣм нъдежде.

І ч і л і е.

Вaї! кжт е'де'нтрістат!

Nȣ поате съ ворбѣскъ. жасъ абіа ръсȣфлъ.

Нумiторiа.

Несиусъ фърiчiре, съ те маї ведем ноï астъзї
Дiн кжмпул вътъliї сосiнд iар вiнгътор.—
Дар въз къ'шї плѣкъ фрунтѣ, пе каре стрълучѣ
Лауре алтъдатъ, акум посоможтъ
Шi де амар копрiнсъ! Аша дар интр'атжта
Акум'цї аї скiмбат фаца ин кжт шi аї воï
Нiчї фiiкъ, нiчї соцiе съ н'аї маї фiавут?
(Каре 'цї ера скумпе шi нумаї пентру еле
Драгъ 'цї ера вiаца шi прѣ дорiтъ слава?)

Вiрцiнiе.

Еу...Афi... соц... Пърiнте'нкъ сiмц къ'мïе драг
Шi де мъ отрънеще дору несиус амар.;
Дар дака 'н Рома астъзï пъкат се сокотеще,
А авѣ фiiчї е вiнъ; еу маï интжiу де вiнъ,
Еу воiу фi де осжндъ. Ах! слободъ ера
Слобод' ера Рома ин вiо'ачѣ кжнд?
М'ам инсоцiт ку тiне, слобод' ера атунчѣ
Кжнд спре инкредiнцаре унеї драгосте сфiнте
'Мïаï дат пе Вiрцiнiа. Амѣ ещї фiiка мѣ
Сiнгур' а мѣ нъдежде, де мiне те аï креску
Сувт умбра де лецї сфiнте. Атунчѣ пъзiторi
Де авуцiа ноастръ, де чiнсте, де вiацъ
Ера жудекъторiї аї Ромi дрегъторï.
Еï ръпiторï акума? .. Де, нумаï пλжнце, ну...
Ну мъ сiлi а плжнце;— Ну, къ ну се кувiне

Ла ун Роман ръсбоїнік трудінаусе а плжице ',
Кжнд чінстѣ луї пътатъ, ръпітъ фіїка луї
Ші леціле стрікате, лъкръмї репеде ї сmуаг
Діи інімаї бърбатъ ... Чі пентру къ зъдарнік..;
Nу фолосім ку плжисеї.

Віргінія.

Ші еў, еў а та фіїкъ.
Де н'аш фі фост нъскутъ дін сексул фемееск
Аш фі ръспунс ку лъкръмї ла чел че а'ндръсніт
Амъ кема де'роабъ? Дар еў сжнт о копілъ
Nеармать, почий піерде пъріителе ші соцул...

Ічіліе.

Nімік н'аї пердут ънкъ, нъдеждѣ н'а мүріт:
Те ва апъра плебѣ, черул, ші ноі: дар жр
Де ну'цї ръмжне алта де кжт ші ту 'нпреүнъ
Ку ноі а пері астьзї ... Еў тремуржнд зік алта...
Тъкжнд кюр ші пъріиці 'цї о зік... Да, ту ку ноі
Веї пері ънпреүнъ. Еў, еў вонй ънтрарма
Прѣ нобіла та дрѣптъ ку пумнелул мeў ъста
Д'ал меў фумегжнд сжнџе: Ънсь 'цї ва бате аузул
Гласул меў чел діи урмъ ка съ ну уіцї к'аї фост;
Nъскутъ фіїкъ унуї маре вітѣз Роман,
Слободъ'а мѣ соціе.-- О, прѣ задарнік куџет,
Каре мъ 'нфіорѣзъ! Nетімпос пжи'акума.

Віргінія.

Nумаї куџетул ъста мъ ціне нъ пъмжнт.

Де мъ везі върсжнд лакръмі, . . . Еў, нў пжнг
                                        воарта мѣ,
Nумаі п'ата урсітъ. Nъскут спре марі деприн-
                                                дері
Ту спріжініръ Ромії, враі съ фії ші слава;
Пжнг къ те въз акума луптжндуте 'н задар.
Тріста мѣ лібертате ръпіт'а апъра.
Тот фел де каріеръ де славъ адевъратъ
Се 'нкіде пентру тіне. Пжнг ди тіне чи суфлет
Суфлет Роман а тжта, кжнд Рома ну маі е.

Віргініе.

Ші ту, ту ну'мі еші фіікъ? Аузъ дар, акум
Чеа че тъгъдуеші.

Nумітореа

Ах! нумаі еа, еа есте
Аі вештежітеі ноастре веці скумпул 'рѣзім.
Ші маі длтжнў д'а пієрдео, воеск еў а мурі.

Ічіліе.

Іубіта мѣ содіе, таре е ал тъў амор
Де ноі прѣ вреднік есте, хиа ку ал меў семен.
Ла орі че а плекаре, драгосте, ди кжнтаре
Тімпі прѣ спурвації акума ні се дмпротівеск!
Фіе 'нтре ноі дар астъзі, д'амор пъріндеск семн,
Одор де кожугаре нумаі фъгъдуінца
Де а морції скімбаре.

Віргініе.

О фіі меї! ... Атжта
Віртѫте се'кувіне се п'аръ? ... ші чеї че
Вітежї діи еї с'ар наще, аї Ромі фіїї,
Nеваcтъ, ші аї ноштрі, а'ї луа ноі ѫн браце
Nумаї авем нъдежде? ... Де че еroї се піерде
Прѣ сфжнта семенціе, о чер! періид аку
Асте слободе саде!

Ічіліе

Д'ам фі авут копіїї,
С'ар кувеиі а плжнце. Ам фі тжржції акума
Орі съї дъм робї ла алції... Роб, еў пе алмеў
сжнце?..
Ѫнсумї ку амѣ мжнъ, ѫнсум'лаш фі учіс.—
Е! пъчї ну сжнт пъріите, да, еў де аш фі фост

Віргініе.

Че луміиъ! че фулџер! ал тъў кувжит прѣ гроазнік
Таче.. Те рог, тачї.

Nумітopia.

Сжит мумъ, ші сімц че веї а зіче
Ла плжнс оржндуіте, дъ че съ н'авем ноі,
Тікълоаселе муме, путере ѫидестул
Ку дорул потрівіть

Ічіліе.

Дар пъріиціїї ші социїї
Ла дор ку воі сжнт уна, маї марї ла ѫндръзиѣлъ ..
Еў ѫисъ ші нъдежде ам фіїк'ата а скъпа.
Поате ноі сінгурі нумаї Віргініе ші еў
Сжнтем ѫн Рома; сінгурі ноі, да, ноі дестуї сжнтем

Віацъ а да ші ȣръ ла тот нородȣл Ромії.

Вірџініє.

Ах! кȣвінтеле тале де ші ръварсъ фок
Де ші сѫнт фоарте таре нȣ пот ꙟнтр'адевър
А дешента нородȣл, че стъ џемѫнд ꙟн лаинцȣрі
Нічі а'л траџе ла фапте вітезе ресімціте!
Нȣмаі окърі грозаве ші сѫнџе ва пȣтѣ
А ісбȣті ла аста. --Ромъ! тȣ, ка съ скапі
Дін гȣріле спȣркате кȣмплíцілор Таркінії,
Сілітъ фȣ атȣнчѣ пъ прагȣл тъȣ съ казъ
Ȣчісъ кіар де сіне о Романъ кȣратъ.

Вірџініа.

Де ва фі прін пȣтінцъ пе Ром'а дешента
Дін летаргȣл еі астъзі, сѫнџе кȣрат върсѫнд;
Версесе. Да, пъріите, соцȣле, де! ловіці;
Іатъвъ, іатъ, піептȣл. -- че! еȣ въ сѫнт прѣ скȣмпъ?
Аці тремȣра воі оаръ а'нфіџе н'міне фіерȣл?
Еȣ іатъмъ, нȣ тремȣр, лаці! міе фіерȣл, лаці!
Фіе кіар тот нородȣл мартȣр ла моартѣ мѣ;
Ші ла ȣра чѣ веке съ'л траџ' астъ ведере.
Еȣ воіȣ фі стѣгȣл астъзі ла дрѣпта ръсбȣнаре,
ꙟн сѫнџеле'мі вітежіі де рѫвнъ тоці апрінші
Съ 'нтінгъ ал лор палош ші пѫнъ ла мѫнер,
Тоці съ'л ꙟнфігъ н'піептȣл тіранȣлȣі ꙟндатъ.

Вірџініє.

Тачі, фіікъ, тачі! ваі міе! че фіорі мъ кȣпрінде

Ічіліе:

Тъчеці! нꙋ се кꙋвіне іні и' а сфжтіа
Маї мꙋлт ꙋнꙋї пъріите маре вітѣз Роман.
Че фолосім ноі оаръ съ'л ꙟидемнъм ла моарте?
Де трацем діи стръмоші.-- Ꙟи пꙋціне момеите
Де съ кꙋвіие моарте, воім ші ноі а мꙋрі.
Вірџініе, маі дꙋте о дать съ маі везі
Жерфелнічіле тале кꙋ фіїка'ці ші соціа.
Поате къ'ці ва фі аста чѣ маі дін ꙋрмъ ноапте
Ꙟи каре ці с' арать ал мꙋлцъмірії дар.
Тікълоасе пъріите, иемърџініитꙋ'ці дор
Нꙋмаї ꙋн міиꙋт аре ꙟикъ де мжнгжере.

Вірџініе.

О крꙋнть ноапте!... Мерцем: мжїне ла зіоа албъ
Ічіліе, аічѣ ꙗръші мъ веі ведѣ.

Ічіліе.

Чел маі ꙟитжіꙋ аічѣ еꙋ воїꙋ фі мжіне, еꙋ,
Прегътіндꙋ'мі вітежі чеі пꙋціиі дар прѣ вреднічі
Ла прѣ 'налта ісправъ. Дꙋте ші веі фі мжіне
Ꙟикредінцат ꙟитоємаі къ и'авем алт партіт
Де кжт н'ал меꙋ, де сжнце.- Ноі мжіие, морці
орі вії,
Ꙟи плінъ фечіріре вом фі, драгъ соціе!

Вірџініа.

Кꙋ тіне фечічіръ ꙟи вечі віе, саꙋ моартъ.

АКТȢЛ IV

ШѦНѦ I.

АПІЕ МАРКȢ

Апіє

Вірџініє ꙟи Рома?

Маркȣ.

Е прѣ адєвърат

Апіє.

Тȣ л'ві възȣт?

Маркȣ.

Кȣ окі'мї ші'л вєї ведѣ ші тȣ,
Къ єл де тіне 'нтрѣбь.

Апіє.

Дар кум а' нлръзніт оаръ
Сь іасъ єл діи таберї, кжнд єȣ кȣ дінадінсȣ.
Сграшнік ам дат порȣнкь аколо а'л опрі?

Маркȣ.

Порȣнка та ла времє пє семнє н'а сосіт;
Орї къ нȣ сє сіліръ а'џї слȣжі къпітанїї . . .

Апіє.

Чінє а нлръзніт атъта ꙟн кжт сє зьвовѣскь,

Порꙋнчіле лꙋї Апіꙋ а нꙋ ле ꙟмпліні?
Ічіліе 'наінте'мі а апꙋкат кꙋм въз...
Дар осъї фак ръсплатъ, ші кіар кѫт мерітѣзъ.
Пе Вірџініа ласъ ші пѫн'а нꙋ о траџе.
Ла трібꙋнал еꙋ астъзї, се веде к'а сосіт
Вестѣ 'лал съꙋ пърінте... Фацъ фіінд ші ел
Прѣ мꙋлт се скімбъ лꙋкрꙋ . . . Дар фіе, нꙋ мъ тꙋрбꙋр...

Маркꙋ.

Кꙋ фата лін преꙋнъ пърінџі еї пе дрꙋмꙋрї,
Ꙟн жалніче вешмінте ор каре 'нтѫмпінѫнд
'Л опреск, се рог де дѫнсꙋ, ші лас ꙟн ꙋрма лор
Ꙋрме де дор, дъ плѫнсет; поате трекѫнд п'аічѣ
Ші тꙋ осъї везї астъзї. — Дар поате къ акꙋма
Ічіліе алѣргъ пе плебе а ръсвола,
Ꙟн чінс' д'ꙋн стол маї маре, рꙋгѫнд, амерінцѫнд
Кꙋ мъртꙋрії де фацъ, кꙋ жꙋръмінте стрігъ.
Плѫнсетꙋл ꙋнеї мꙋме фрꙋмꙋсеџѣ фечоарії,
Ꙋнꙋї ръзбоїнік татъ кꙋражꙋл ꙟмпілат,
Ші амерінцарѣ ꙋнꙋї трібꙋн рібел, фіерос,
Сѫнт о грозінкъ іаскъ о флъкъръ маї маре
А'нволвора! — іацї сѣма.

Апіе.

Тремꙋръ тꙋ пе сѣмъ'џї;
Д'еї врѣ ші пентрꙋ міне, дар еꙋ нꙋ тремꙋр нꙋ. —
Дꙋте, въз пе Вірџініꙋ ла міне акꙋм венінд.
Ласъ мъ кꙋ ел сінгꙋр.

ШЕНА II.

АПІЕ, ВІРЦІNІЕ.

Апіе.

Кум дар кутезі ту, спуне'мі;
А ліпсі дін командъ, а лъса н'кжмп ошірѣ?
Аша осташії Ромії, астъзі ѫн воѣ лор
Ку плінъ неѫгріжіре він, орі съ'нторк, орі стаў?

Вірџініе.

Да, есте кувіінцъ кжнд аре кувжнт страшнік:
Ку тоате къ еў лецѣ прѣ страшнічеі мілiцїї
Ѫн служба че мъ афлу де мулці ані, н'ам кълкат.
Еў л'аст' ам черут воѣ. Ѫн Ром' акум мъ'нторк
Віў пентру амѣ фіікъ... Ші щії.

Апіе.

Ту пентру жнса
Че почї а'мї спуне, каре съ ну'міо спуе лецѣ
Ѫн том маї таре?

Вірџініе.

Аскултъ. — Пъріінте скнт мілос!
Ші ка пъріінте тремур! Ѫнтр'уи задар аuз
Ръсунжнд ѫнпрежурумї глас де амерінцаре
Ѫн фаворул меў плебѣ. Прѣ маре 'ці е путерѣ;
Щіў, ші прін сілъ а'мпінцео н'еі путѣ;

Ші въ 'и маї марї прімеждії пе Рома а'мбржнчі
Еў почнў фър ъ а смуле пе фіїка мѣ дін мжна'цї.
Дар. Апіе, юацї сѣма, ну кумва съ м'амерінцї;
Шіў пжнъ 'нкжт путерѣцї не поате супъра;
Іацї сюма зік, гжндеще а ну къдѣ ші ту...

Апіе

Те роцї ту орї м'амерінцї? Че? ну сжнт еў аічѣ
Дін тоцї жудекъторії сінгур абсолут жуде?
Кум почнў еў рыпі фіїка д'ун татъ адевърат?
Аї о пъстра еў ↑ивъ ші ку сжнцеле м'ў
Датор сжнт, ші воюў фачео; дар дак' а та нуесте,
Че пот ругъчунї фаче?– Фіерѣ че ръў с'аскунде
↑н ініма та астъзї, унде с'атінце шіў:
Ічіліе 'цїо умпле де бъннуялъ рѣ;
Ачел че ку нъпъстії ла плаиуріле сале
Спуркат друм ↑шї дескіде. Аша дар поцї ту креде
Ла ун тжлхар ва джнсу? Ту, чел маї бун Роман
Алецї цінере астъзї пе чел маї ръў трібун?
Д'одатъ веї ку джнсу ші фіїка та а піерде?
Ічіліе да, піере ку моарте неч'нстітъ
Іар ну превум еа креде. Ел віиде Рома, да!
Цесе конжуръ маре: дін план грозав урзінд.
Іе иоі тіранї не кюамъ, дар ел е ші маї маре:
Ануцетъ тіранідъ, ржвнеще 'играв съ вазъ
Ачіші пе тоцї пърінції, пе тот нородул роб,
Ші стрігъ лібертате, ребелул чел маї крунт.
У кжт ↑нтре маї дулче се 'нвълуеще скоарцъ,
Кжт маї амар есте, маї ръў венінул морції.
Бгул пе жумътате 'л ↑ниалцъ де ребел,

Пе жумътатѢ аї лалтъ се веде вжнзътор.
Ла арме пропуй арме, ла віклешугурі арте.
Тот се пріведе акума. Nу щії курселе сале.
Ел те ва ші мініструл ші въл ла планул съў,
Іар ну те ва товарош ла але луї ръпірі.
Ел щіе къ 'цї е скумпъ ші Рома ка ші фійка;
Д'ачѣ' акум протектор с'аръть фїічії тале
Ші дупъ урмъцї ржде ку семені аї съї.
Де тіне се фереще, дар де урмашії съї
Nу аре асъ теме, а с'арата кжт есте
Апъсътор ал Ромії.

Вірџініе.

Феч оареле ръ...

Дела тремжиде муме ші дел'аї лор пърінцї,
Че пентру еле адесѢ ръпуи віаца 'нкжин;
Жудекъторії ноштрії маї крунцї ку мулт маї гроа
зиічї
Кюр ші де кжт връжмашії; вша дар че ръмжне,
Де че деспот алт Рома, а се маї темў аку?

Аніе.

Невун амор 'мї ↑мпуть Їчіліе, щій віне.
Дар че прубе ел аре? СтрігарѢ популаръ,
Ръсколіторул сгомот, куражул десфржнат
Ші мулта мѢ блжндеце де прубе ↑ї служеск,
Ал меў кліент е Марку, чере зічї п'ата фійкъ,
Еў дар ал еї іубітул, еў сжнт ші ръпіторул!
О! че кувжнт темеїнік.

Вірџініе.

Алції, прѣ мулці о зік,
Ку Ічіліе нумаї;

Апіе.

Поатеі къ фііка та
Де ел повъцуіть;

Вірџініе.

Прубе авем прѣ мулте:
Дар ура ші рушінѣ мъ фак а ну ле зіче.
Фиваілѣ фіе уна, о прубъ маре, грѣ,
Къ те аръці ла міне акум невіноват.

Апіе.

Аша дар ку ребелії аі хотържт а фі?

Вірџініе.

Ам хотържт пе фііка'мі съ скап, орі съ мор астъзі.

Апіе.

А те скъпа'міе воѣ, те нбеск.

Вірџініе.

Дъ че оар?

Апіе.

Ту поці фі рѣзъм Ромії: лась съ піаръ зік
Ічіліе, ел сінгур; ел есте віноват,
Ел е де моарте вреднік. Ту вреднік де віацъ...

Вірџініе.

Ціе а служі вреднік, Ту мъ сокотещі асфел...

Апіе:

Те щіў де о потрівъ ку ор каре Роман
Де ну ѫикъ маї маре. Іатъ ші прубъ 'ці даў,
Хотъраще ѫн таберї куржид а те ѫнтоарче,
Абїа сосінд аколо ѫці воїў ѫнъльца граидул...

Вірџініе.

Маї ѫндръзнещї тіране, ші амъ печісті?
Че? ал віртуції меле кувіінчосул преміў
Аку дела фаворул луї Апіе с'ашаптъ?
Ла че ам грешіт? че вінъ ам ка съ почїў съ меріт
Фаворул тъў кумпліте? А! біне вьз ші 'н кжмп
Съмжнца д'орї че чінсте акум с'а стінс де тот.
Біне о щіе Рома ші тоці вржжмашії Ромії,
Вржжмашії че ал дать ну се фълѣ 'н ръзбоае,
Лужид акум ла гоанъ ші 'нспате тот ловінд
Маї мулці романї, ну уну, пот а се лъуда.
Ачесте ръиї де славъ каре ту везї ѫн піептуміі,
Ші маічіле романе фъчѣ урърї прѣ сфіите
Ла фіі лор съ вазъ, сжнт де нечінсте аку
Кжнд съ ѫмпумиъ фіерул ѫнтру ал тъў фавор. —
Кредінцъ журанї Ромії: ренаскъсе дар Рома
Де се кувіне юръші амъ ѫнтоарче 'н таберї. —
Ворбірѣ та віклѣнъ, ръспунсул меў 'вітѣз.
Еў сжнт солдат, пъріите, ші четъцѣн Роман:
Тъкут мъ веде лумѣ ла орї че ръў съ 'нтжмплъ,
Пжнъ суфере Рома, суфер ші еў ку джнса;
Дер фііка мѣ...

Апіе:

А! креде ну 'мпінг еў
Пе Маркү 'н вражба аста, де ші ръсунъ мулт
Пръ мінчіноаса фамъ: дар почіў нумаі атжта:
Поате съ'лабат нумаі дела пропусул ъста.
Мулт мі е мілъ де тіне; да, поате фъръ сгомот
Фъръ прімеждуіре съ 'ці даў пе фііка та
Де сімці адевъратъ мілъ ші ту де джиса;
Дар тў сетос де сжнце връі съ о даі соціе
Лаун тжлхар, ші 'мпрежурі ку еа а те пътусті.

Віргініе.

Поці..., Съ 'мі о даі... Ту?

Апіе.

Дака неі смулцо дела ел

Віргініе.

Алуі е, 'юм журато.

Апіе:

Ел дар се те десленце,
Къзжнд ачі морт астъзі. Дуте; ші хотъраще
Маі аі ун момент лінъ. А та е фіік', а та
Де нү е а луі Ічіліу. Д'о фі соціа луі,
Еў ну почіў фаче алт фел, еа ва пері ку ел.

Віргініе.

... Тікълосул пъріиле!.. ли че старе мъ афлу!...

ШЕНА III.

Апіе:

— Роман, де тот ел есте. — Ші Апіе кіар ꙟнсуші
Ар тремура, ꙟи Рома д'ар фі фост мулці ка ел.
Дар нума доі се афлъ вреднічі де ура мѣ:
Унꙋ бътржн, ші татъ; гроанічі ценуші ачестѣ:
Ачелуі лалт юр фіе піедік' а са юціме;
Пь ел дар аре каде ꙟнтжю фуріа са
Е чѣ маі маре артъ... Дар че въз? ꙗтъ віи
Фемеіле аічѣ пжнтре плжнсету плебіі. —
Nевоѣ 'мі порунчеще орі съ ле 'нсуфлу гроазъ,
Орі съ ле амъцеск:

ШЕНА IV.

Апіе:

Де, нумаі зъбовіці:
Пжнъ маі авеці време десперціdівъ 'н граб
Де аст кортеж прѣ турбур, че ну въ фолосеще;
ꙟнсъ ші ръу въ фаче. — Акума ну смит жуде:
Аскултъ, Вірџініо; віно; поате 'н алт віп
Мъ веі ведѣ аічѣ.

Вірџініа:

Ку таіка аі ворбіт?

Nꙋміторіа.

Тє аї покъіт? Дє фрікъ лꙋашї мъсꙋрї маї бꙋнє?

Апіє.

Дє фрікъ?... Nꙋ. Дє мілъ, вєзї кꙋм ворбєск; ші афлъ

Къ н'ам дє чєамъ тємє. Еꙋ хотърѫт ꙟцїзік,

Тє ꙋбєск, Вірџініо: ші нꙋ маї поатє фі

Нічї о пꙋтєрє 'н Рома дін мѫна'мї съ тє смꙋлгъ;

Кꙋвінтє сѫнт прѣ мꙋлтє а тє 'ндꙋплєка міє...

Вірџініа.

Аст фєл 'цї афост свімбарѣ? аїдєцї, маїкъ...

Апіє.

Ръмѫї;

Аскꙋлтъмъ. — Чє! атѫта Іціліє ал тъꙋ

Тє'в орбіт, Вірџініо? спꙋнє'мї ꙟнєл чє'цї плачє?

Сємѣца са 'нарьзнѣлъ? аста'мї ліпсєщє міє?

Саꙋ градꙋ лꙋї дє'цї плачє? Трібꙋн ші д'ар фі фост

Пꙋтѣ'мї фі д'омотрівъ? Саꙋ дака 'цї а плъкꙋт

Сꙋфлєтꙋ лꙋї чєл слобод, налтєлє сімтімєнтє

Nꙋ кꙋмва н'ам єꙋ сꙋфлєт маї слобод дє кѫт джнсꙋ

Еꙋ ꙟнсъ карє кꙋџєт а фі сꙋпꙋсꙋл лꙋї;

Кꙋ чєї дє опотрівъї, кѫнд єї ꙟмї сѫнт сꙋпꙋшї?..

Nꙋміторіа.

Ші маї кꙋтєзї атѫта тꙋ а тє да пє фацъ?..

Апіє.

Атѫтъ ам пꙋтєрє, ші прѣ пꙋцін ръмѫнє

Амаї ꙟндєпліініо, ꙟнкѫт нꙋ мъ сфієск,

Ші нічї гждіці кѹ гжндѹ кжт де пѹтерніка сѫнт,
Ѫи міне стъ, ѫи міне ка сабіа д'оміе,
Ші лімба а лѹї Маркѹ. Лѣпъдъ пе Ічіліѹ,
Ші еѹ гѹра лѹї Маркѹ астъп нѹмаї де кѫт.

Віржініа.

Еѹ, де ел съм лѣпъд?.. Маї біне моартъ! еѹ!..

Нѹміторіа.

О спѹркатъ 'нгѫнфаре! варвар! кѹмпліт тіране...

Анієѣ.

Кресї тѹ къ те іѹбеще Ічіліе ка міне?
Пе ни'але лівертъці дешарте небѹнії,
Нѹма ларма іѹбеще ші трібѹнатѹл съѹ.
Ел тъчѣ мѹлтъ време; пріи тіне акѹ небѹнѹл
Міжлок а гъсі креде ѫи жец а се ръпѹне.
Амбіціа небѹнъ іар нѹ аморѹл тъѹ
Ѫл фаче съ ворбѣскъ.— Дар зі къ почиѹ ші еѹ
Сь даѹ ѫи прічін' аста де прімеждіе маре;
Поці сокоті акѹма аморѹл меѹ кѫт е:
Пѹтерѣ'мї ші в ваца ші фама мі о ръпѹиѹ.
Гата съ'ці депѹиѹ тоате. Пентрѹ амор даѹ тоате;
Дела амор Ічіліѹ нъдеждѹеще јог.

Віржініа.

Пе Ічіліе нѹ поці, нѹ поці ал німічі
Вржид съ'ї фіі д'опотрівъ, нічї съ те'аръці тѹ маре.
Прѣ скѹрт есте кон ррѹнтѹл: ел аре тот ѫн сіне
Че ціе ѫці ліпсеще. Де але лѹї німік
Нѹ поате фі ѫн тіне. Пе тіне кжт ѹръск,

Атжт нбеск пе джоска.— Д'амор ворбещі, спьркате?
Ла а та віершьиаре кьтезі да ть аст нъме?
Нь к'аш воі аў аста; дар ть нічі нь гжндещі
Амъ чере соціе...

Апіе.

Поате къ жнтр'о зі...

Віргініа.

Нь креде, нічі о датъ...

Нъміторіа.

Вреі съ'ці баці жок де ноі!..

Віргініа.

Кьмпліте; съ мъ'ндьплечі...

Апіе.

Біне дар, т'іі жнтоарче
А те'нкіна пьтері'мі, жнпестріцатъ тоатъ
Де сжнцеле ачела че ть съвещі.

Віргініа.

О чер!

Апіе.

Д'ал тъў аморев сжнце, ші де ал татъль тъў.

Нъміторіа.

Крьде!..

Віргініа

Ал меў пъріите!

Апіе.

Тоці. Ор чіне оя вре каде
Ла о къутътуръ'мі; Січіе морт жн тавері

Ꙟн локꙋ мїꙋ в'о спꙋне. Маї е нꙋмаї ꙋн чѣс
А да семн ка съ'нчѣпъ[і]мъчелаꙋа сжнџерос.

Вірџініа.

Ічіліе!.. Ꙋн чѣс ꙟнкъ!.. Апіе, де! аїбї міль...
Н'аморезꙋл... пе таїна...

Nꙋмісоріа.

Ла окъꙋтътꙋръ'џї,
Ꙋчішї дої вітежї асфел? шї тꙋ сігꙋр те кредї
Ꙟн жецꙋл тъꙋ акꙋма?..

Апіе.

Шї кюар тотꙋл кꙋ тот
Д'ар пері азї кꙋ міне, с'ар рекема 'нвіацъ.
Вірџініе ш'Ічіліꙋ?

Вірџініа.

Мъ 'нгрозеск...

Нꙋміторіа.

...Де!.. Аскꙋлтъ.

Апіе.

Еа нꙋмаї кꙋ о ворбъ ꙟї скапъ п'амъндої.

Вірџініа.

... Апіе... 'нгъдꙋеще о мортꙋ ꙟнк'о зі...
Те жꙋр, Апїе, ащѣптъ. — Еꙋ де нꙋнтъ мъ лѣпъд...
Ічіліе трьеаскъ, ш' ал меꙋ ел нꙋмаї фіе;
М'оꙋ жнчерка асмꙋлце дін інім' ал съꙋ кін...
Мъ воꙋ сілі а траџе тоатъ нъдеждѣ мѣ
Депꙋсъ пжн' акꙋма д'атжцѣ аиї 'ꙟн тржнсꙋ:
Поате къ... еꙋ... кꙋ време... маї мꙋлт еꙋ че поцъ

фаче

Ічиліе тръяскъ: кѹ лавръме еѹ каз
Ла пічоареле тале. Дар че фак?.. Вай!.. Че зік?
А'ѫвіїпе Ічиліѹ'шї маі мѹлт, мъ ва фаче
Времѣ ші тот д'аѹна а те ѹрж не тіне. —
Еѹ нѹ мъ тем де німені, нѹ, ноі сѫнтем Ромаиї:
Кѹ прецѹл де нечінсте нѹ воѡ а трѫі, нѹ
Нічі таік'ал мѣѹ нічі скѹмпѹл віітѣзѹл мѣѹ логодніk;
Періnд еі нѹ'мї ръмѫне німіка а маі перде.
Ѹн фер, ѹн фер ѫн време, тѹ, маікъ нѹ'мї веі да?

Нѹмітѡріа.

Ах! віно... Аідем, фііkъ... Пентрѹ невіновацї
Че съ трѹдеск ѫн кіннрї сѫнт зеї ѫн чер протекторї,
Марї ръсбѹнъторї... віно.

Вірџініа.

Спріжінеще-мъ, маікъ.
Ѫмї тремѹръ пічорѹл...;

ШЕНА IV.

Апіе.

Ѫнкъ 'н протівъ'мї стаѹ? —
Да, стѫнжініре нѹоъ, нѹоъ 'мбѹлзіре 'мї е:
Наібѣна фрѹмсеце, че абіа пѹтѣ де сінеші
Нѹма к'о трекъгоаре флакъръ а м'апрінде,
Акѹма кѫнд мѹџімеа съ Рома пентрѹ еа,
Ѫн фіпть, пеміnкатъ тот пептѹ'мї а трѹд!
Кѫнд 'мі де требѹінцъ кѫт тронѹл, маі мѹлт ѫнкъ!

Дар репеде сосеще, ла шаселѣ чѣс сꙋнъ.
Хꙋї! съ ведем ꙟн време де есте гата тот,
Ші с'арътьм ла плебе къ 'нтржися нꙋмаї стъ,
Чі 'н міне, нꙋма 'н міне стъ астъзї Рома тоатъ.

АКТУЛ V.

ШЕНА I.

ВІРЦІНІЕ, ІЧІЛІЕ
ку урмашії

Віргініе.

Чѣсул фатал сосеще. Ічіліе, везі ту
Прін орї че друм лучінде нъвълеск арме 'н фор?
Ші спре ꙟнконжураре...

Ічіліе.

Еў въз ачі 'мпрежуру'мї,
Фіе ші маї мік', поате е стол де кураж... маре.

Віргініе.

Ꙟн еї те 'нкрезї?

Ічіліе.

Ꙟн міне.

Віргініе.

Кꙟт ꙟн сінеці те 'нкрезї
'Атꙟта ші асупръ'мї акум фії реземат.
Сꙋеск 'наінтѣ времії; сігур ерѣм къ ꙗръші
Те вої гъсі аічѣ.– Дар ꙟн пуціне ворбе,
Іаръ съ'нтреб де тіне ші ту съ'мі дай кувꙟнт.--
Де вом сфъръма, вреднічї, дечемвіралул жуг,

Ла ѹрмъ еꙋ че нѹме съ'цї даꙋ, спѹне'мї че тітлѹ;
Поате фі д'опотрівъ кѹ кѫт ешї маре 'н Рома?

Ічіліе.

.— Роман, четъцѣн, слобод; ка орї каре Роман;
Де кѫт реї маї маре; де кѫт лецѣ маї мік'.—
Тѹ, ла Роман, Романе, аї врѹдъ бънѹіалъ?
Дар фіе, нѹ мъ сѹпър: еа нѹ иаще дін тіне.
Апіе, еа 'цї о'нсѹфлъ,

Вірџініе.

О тімпї нелецѹіцї!
Ші чел маї таре астъзї кѹ чел маї слаб, де еа
Прін віклешѹг съ лѹптъ. Еꙋ нѹ'а кредѣм... Дар-асфел
Де віне а са лімбъ Апіе префъкѹсе...
Дар че? ші де'л аш креде, мѹлт, маї мѹлт адевър
Маї ценерос ръстржнце нѹмаї ѹн семн ал тъꙋ,
Де кѫт челе маї маре але лѹї жѹръмінте.
Мъ жѹр!.. Атѫт се поате ка съ грешъск' еꙋ ціе
Кѫт інімa'цї саꙋ фіерѹл те поате ꙟшъла.

Ічіліе.

Ші еꙋ мъ 'нкрез ꙟн тіне, нѹма 'н тіне мъ 'нкрез;
Іар нѹ ꙟн еї, кѹ тоате въ еї фіерошї жѹраръ
Съ пъзѣскъ крединцъ міе, ші Ромії. Поате
Фрікъ, нъпасте, аѹр съ мії ръпѣск' акѹм
Арме ісбѫндітоаре ла Апіе пре мѹлт:
Nѹ ле кѹноск' вітежі. Дар фіе кѫт де таре,
'Апіе д'о ста цапън ла пропѹсѹл съꙋ астъзї

О съ'л ръпѣсвъ моартѣ. Къ мулт съ теми еа,
Маре довадъ есте кь вру а тѣ амъції.
Къ ѧнвіатотѣ блебії се 'н креде еа скума
Nу есте ѧндоіалъ. Апіе морт о датъ
Мулт маї пуціи путерничї алції иоï тіранї ръмжи.
Дар ръсіпіції; ал Ромії бічиў есте ѧн мжн'алор,
Оцірілѣ амжндоъ. Аша дар ла 'ндоіалъ
Се афлъ лібертатѣ пе каре пуцінї поате
Къ о доресk' ші сіигур о меріції нумаї ту.
Дечї нумаї ръсбунарѣ сігуръ 'мї паре, да.
Превъз тоатъ пръпастѣ; ші стаў гат' а 'нфрунтао

Віргініе.

О ту діи тоції Романії чел маї алес, маї маре!
Вазъсе 'н тіне Рома муріид орї ренъскжид.
Ічіліе, д'уи лукру маї ам а те руга.
Іаръ албіте'мї вжрсте астъзї прѣ иалта чінсте,
Еў съ фак' семи ісбірeї: вжид, кум а 'нфіціе фіерул;
Гріжа мѣ фіе аста. Ту мжна та пе фіер,
Ші окі тъї пе окі'мї: ѧнсъ воі маї ведѣ
Че фадъ не аратъ ші коинчеу ал плебії;
Ла сігуръ ісбіре поате е требуінцъ
Дулче апропіере ѧнтжиў а аръта.
Съ те іеї дупъ міие, те воіў ѧндрепта еў.

Ічіліе.

Фъ'мї дар семи ла ісбіре; ал тръсні ші маї юте
Кіар ші де кжт уи фулцер мъ веї ведѣ пе міие.

Віргініе.

Дуте ші стръжуеще иеармателе фемеї:

Воінічії тъї прін плебе съ вжрї фіі ѫнгріжіт;
Апіе е маї біне съ мъ гъсѣскъ сінгър.
Ѫл воїў момі ку ворбе, окінд локул де унде
Nе ва веиі маї біне съ нъвълім пъел.
Еў те ащепт аічѣ: ла 'нтоарчерѣ та, де,
Съ и'арьці стеме: маї ѫнфржиѣзъ'ці ура;
Маї рабдъ; ѫнтр'о кліпъ ва пласиі ачі тоатъ.

ШЕНА II.

Віргініе.

О фііка мѣ!.. о Ромъ!— де алт нў мъ маї тем;
Nума де ѫнфокарѣ че 'и Ічіліе въз.

ШЕНА III.

АПІЕ ВІРГІНІЕ.

Апіе.

Е; аї хотържт?

Віргініе.

Ѫнкъ де мулть време.

Апіе.

Че фел?

Ка ун мілос пърінте?

Віргініе.

Ка ун Роман пърінте;

Апіе.

Кѹ Ічіліе рѹптаї орї каре нод?

Вірџініе.

Мъ стржиг

Тоцї нодѹрї тарї кѹ джнсѹ.

Апіе.

Каре?

Вірџініе.

Прієтешѹг,

Ші сжнџе, ші віртѹте.

Апіе.

Трѣдъторѹле, сжнџе,

Сжнџе веї върса астъзї ла зеїї вечнічієї.

Вірџініе.

Версесе, тот 'лам гата.— Еѹ щіѹ къ е нзадар

А ста ціе 'нпротівъ: сентенца 'мперекез,

Волнік мъ дѹк ла моарте, ші маї наінте дисъ

Пжн анѹ'мі ръпі фііка. Алт німік' нѹ почнѹ фаче.

А'мі ръзбѹна ла ѹрмъ зеі ньдъждѹеск.

Апіе.

Везї тѹ зеі меї? ыатъї; жѹр днпрежѹрѹ меѹ

Армателе скадроне. Щіѹ къ ші воі акѹма

Ші кѹ аскѹнсе арме ші кѹ днведерате

Прѣ мѹлт сіліці; дар лецѣ кѹ міне стъ; кѹ воі

Нѹма дъсфржѹл есте: ші де вонѹ перде кіар

Міе 'мї ва фі спре славъ; воъ ші бірѹінца

Окаръ въ адѹче.— Дар ісбжнда е а воастръ:

Іатъ фієрос се 'нтоарче норокѹл дн фор въз;

Пунеці ꙟла ел крезінц'ꙋ; орі кѫнд ші кум ел ва
Вечнік стъпѫн ел есте. Іатъ ші Вірџінія
Жалнікъ преурмѣзъ, сфѫшіе маита, плѫнџе,
ꙟші рупе пърул, стрігъ таре пе мѡйка са.
Аузі че бубуіре? че урлете 'нвъздух!
Кѫте ші кѫте арме ꙟн урм'а са акума
Ічіліе вітѣзул репеде 'нфор адуче!

Шена IГ.

НУМІТОРІА, ВІРЏІНІЕ, АПІЕ,
МАРКУ, НОРОД, ЛІКТОРІ

Нуміторіа.

О прѣ крутъ вѫнзаре!

Нород.

О дурерос момент!

Вірџінія.

Ту 'нкаі тръещі, пърінте? тръещі, 'дар нуші къ
Ічіліе... ваі міе!..

Вірџініе.

Спуне'мі; ну 'л въз, че есте?

Вірџінія.

Ах! Ічіліе моаре.

Вірџінія.

О зеі!

Апіе.

Каре ꙟндръзнец, каре

Вржид съ апєрє Рома пє ръўл педепсі,
Ші н'ашепт'ъ осжида дє леџї а'л оморж?

Nумiторiа.

Чє! маї кутезї, спуркатє, атжт а тє прєфаче?—
Ку ноі єл дін ꙟмпрєунъ. ꙟнтр'а са вітєжіє
Асігурат, аічѣ ꙟи фор сємєџ пжша.
Кжнд іатъ іес дє фрунєї, віи крєдінчоші съї
ꙟн віп д'амєріндарє; Сєзінiє, Ароитє,
Фауст, армаџї ші алџі: Ароитє стрігъ тарє,
Ун вжнзътор єшї? .... Ура ꙟї а прінде пє тоџї
Тоџї съвіілє атраџє пъ єл а нъпъді
Фу ку мінут. Маї гата Ічілiє ла армє
Дє кжт а лє ръспундє, рєпєдє 'нтрє єї роатъ
Стржнџє спрє апърарє тъїос фієр аскуџіт:
ꙟнтжїў кадє Ароитє; Маї кад кжџї аў кураж
Анъвълі пъ джису.— Чєї маї фрікоші атунчѣ,
Стрігаръ дъ дъпартє маї тарє кътрє плєбє:
Ічілiє нє віндє: ва съ фіє 'мпърат.
Аст нумє абиа ръсунъ, дін лътурї ші діндос
Пъ єл ші мік ші марє Романії дау нъвалъ,
Ші єл морт кадє 'ндатъ.

Вiрџiнiє.

Ах! чє моартє амаръ
Пєнтр' ун вітѣз ка джнсу!

Nумiторiа.

Дар алт брац н'а 'ндръзніт
Съ'л ръпѣскъ; ꙟн сінє ꙟнтоарчє фієрул съў:
Ші ꙟн момєнтул морџії, стрігъ: «фєрѣскъ чєрул

«Nу вою̆ ꙟмпъръціе; а съркі еў ну суфер;
«Іатъ 'нвацъ, соціе слободъ а мурі» ...

Вірџініа.

Те ам аузіт прѣ біне: ювіте ал меў соц!..
Ваї міе тікълоаса!.. те вою̆ урма ꙟн гравъ...
Ку окі меї възутам фіерул кіар д'ата мжнъ,
Ах! дъ треї орї ꙟн піептуці ꙟнфіпт ші режнфіпт!
Л'ал тъў фіер нетремжндъ ꙟнтінса'мї дрѣпта мѣ...
Дар... ꙟн задар...

Нуміторіа.

Муцімѣ ші мулта са ундіре
Прѣ мулт не дъпъртаръ ші не а ꙟнпінс аічѣ.

Вірџініа.

Ічіліе дар каде, Романї... Ші 'мпърат е
Апіе.

Апіе

Ічіліе, Романї, нумаї мурінд
Н'аї съї урмаші авутаў: ші міністрї а са мжнъ;
Коншііnцат де сіне, скжрбоаса' са, віацъ
А'ндрептат'о ла моарте. ел амуріт Роман;
Дар ел н' атръіт асфел. — н'ам врут съ' л педепсеск,
Прѣ скумп въ ера воъ. Дар ꙗтъ 'н сфжршіт времѣ
Тоате ле лімпезеше, ші дупъ окі вошрі
Фаталул въл рідікъ. Еў дака 'л осжндіам
Ерам с'аузі 'прін прубе съ мъ нуміцї тіран;
Ш'аі съї лъші възуръ къ фу вредпік де моарте.

Вірџініе.

Нумаї ꙟншълї не німінї: ну, фіеші каре веде

Чіне есте авторул гроазнічеї ръсбунърі.
Ічіліе морт каде; прічіна' аї віртуіт,
Маї мулт де жумътате акум аї кжщігат'о.
Апіе, преурмѣзъ, чітещеме сьитеица.—
Дар че чер? ѫи грозавул стол де секурі армате...
Ші ѫи тъчерѣ Ромії че тремуръ скрішнінд
Чіне ну о чітеще?

Апіе.

—Вжизъторі, че фел? ѫикъ
Ші дупъ че цесутаці задарнівъ ръскоалъ
Ші н сфжршіт тръдъторії аї вощрі кіар въ вжнд
ор міе 'мі пуиеці вінъ? Ла ун некредінчос
Некредінчоші еї фуръ, че лукру де міраре?'—
Алеші вітежі аї Ромі, воі, армате скадроане
Веѕеці жур ѫмпрежуруі, дар спре фолосу еї.
Л'а воастръ иалтъ вое кутѣзъ чіневаші
А аста 'нпротівъ астъзі? Еу ну. Дар ѫипротівъ
Ла о мжнъ де оамені, корупці, фъръ де леџе,
Спре а сігура слава Ромії че'міаці дспус,
А аста, мъ воїу деприінде.— Ічіліе мур...
Дар ну тоці тръдъторі.- Е! Лікторі, де, ѫнчінџеці
Пъ Вірџініе, стржнџеці ѫнтре секурі тъіоасе,
Пжнъ кжнд жудеката съ ва десъвжрші.
Ел ачі спре рьу віне: де маї аре кувжнт
Арате; дар о пріџі'л де а пропуне сілъ.

Нуміторіа.

Ваї!

Вірџініа.

Ші п'ал меў пърінте?...

Вірџініе

Тръдътор с ит, пърінте

Сжнт еў ал Вірџінії: ши тръдътор а фост
Ш' Ічіліе логоднік ал еї; тръдътор е
Чіне тъгъдуеще а диківна ла дянсу
Ші фіївъ ші соціе. Ѻонщіінцаці дн токма
Де круда віершунаре динкъ ну сжитеці воі?—
Романілор, ке тоате къ сжнт невіноват,
Ку Ічіліе востъзі лъсаці съ мъ тжраскъ
Ла чѣ маї крудъ моарте, въ рог. Съ скапе нумаї
стъ чінстітъ фатъ. Маї мулт ва суфері
Маї мулт ші де кжт моарте. Де міне ну въ рог:
Еў нумаї пентру джнса, ші плжнг ші мъ кутремур.

Nуміторіа.

Романї воі тоцї ну плжнџецї ла плжнсетіле ноастре?
Пърінцї, че азї в'ащаптъ, афлаці дар дела ноі...
О крузі!.. Крудъ тъчере. — Мун лор аузіцї:
Воі, каре въ пътрундецї де драгосте, де мілъ
Кътре копії вощрі, че зъміслїцї пріи сжнџе,
Ші 'н пжнтечіле востре пріи сжнџе жі хръи цї:
Афлаці, ачі а нащє фії, е маре пъкат.
Дн сфжршіт де въ пасъ де чінсте лор, о муме,
Дн,чѣс че въд луміна, ши фіер, ши фіер Днфіцецї
Дн піептул лор, тремжнде.

Апіе.

Аузіці дар амор?

Аузіці дор де мумъ? чіне ну веде акум
О мумъ префъкутъ ш' ун амъціт пърінте?—
Ла жудеката аста дрепт аці черут съ' фіе
Ші Вірџініе фацъ: іатьл аічѣ е;
Дар веиірѣ са поате ꙟмъ ꙟмпіедіка
Сь ну 'мпліиеск дрептатѣ? ші мартурії ші марку
Фуръ 'нтребаці де міне. Конглъсуеск ла тоате.
Дрептуріле луі Марку ꙟнведерате сунт.
Мъ жур ку воіа де фацъ: къ пріи' астеі довезі
Мума чѣ префъкутъ де тот е віруітъ;
Ꙟи популарул сгомот каутъ дрепт акума.—
Мъ сімц пътрунс де милъ съ траг діи амъџірі
Уи тікълос пъріите; кіар 'асфел соконтіт.
Дар сунт датор ла аста.— Іа о дар, іао, Марко;
А та е Вірџініа; а'ці тъгъдуі дрептул
Ну почну ла а та роабъ.

N у м і т о р і а.

Унде с'а помеиіт
Асфел де жудекатъ? Романі, ну м'аскултаці?

В і р џ і н і а.

В зі, маіка мѣ секуре ꙟичіиг п'ал меу пъріите;
Nу поате съ'мі ажуте; акум абіа ворбеще,
Ші 'нтрун задар. Дъ'мі фіерул, дъ'мі; ту 'л аі;
Ту 'мі 'л фъгъдуісеші: іатъ соцу'мі ръпіт,
Веі касъ пірз ші чінстѣ?

В і р џ і н і а.

О прѣ спуркатъ турмъ

Де робї пъскуцї ѫн ланцурї, атѫт в'авопріас фріка?
Чінсте, фії; тот хітаръцї пентру віацъ ?- Аuз,
Аuз ун сꙋпус мурмур; дар тоцї стаꙋ ѫнгецацї,
О ѫндоіте сербатічї! токмаї ка амѣ соартъ,
Д'офі шімаї рѣ ѫнсъ пъ вої ку фок съ казъ;
Де орї каре авере ку тотул деспуяцї
Ліпсіцї, де лібертате, де чінсте, де копії,;
Де соціале воастре, де арме шi де мінте
Съвъ ръпѣскъ'н урмъ тіранул ѫнтр' озї
Де кінурї, лунцї, овіде, сuспінурї, тѫнгуірї
Ші сuпрвата віацъ каре ну е а воастръ,
Ші опъстрацї ку асфел де крунт прец де о варъ.

А п і е.

Мурмур с'ауде 'н Рома, дар пентру тіне. Тачї.
Лікторї, де, куржид розбадацї ла стъпѫнул еї;
Съ ну въ маї о прѣскъ амъцітоаре мілъ
Д' мумъ префъкутъ. Фіа ч' а еї ну есте,
Смулцецї де лѫнгъ лѫнса.

N у м і т о р і а.

Пе міне 'нтѫю жунгюцї:

В і р џ і н і а.

Маїкъ!

N о р о д у.

Фаталъ соартъ!

В і р џ і н і е.

... Апіе, ун момент;
Ун моменъ маї ацѣптъ, ш'аскултъмъ, аскултъ!-

Еѹ пе фечоара аста ка 'фіікъ ам крескѹтъ.

Маї мѹлт де кжт пе сінемї іѹбеск пжнъ окѹм;

Де м' амінціт соціа, нѹ сжнт контіінцат

Де ѹнелтірѣ аста ...

Nѹміторіа.

Ваї 'міе! че скімбаре!

Тѹ німічещї атжта, тѹ пе ата соціе?...

Тѹ ещї оаре ачеа?

Вірџініа.

Пъріnте теаї скімбат

Акѹм пжнъ дnтр'атжта? Nѹ мъ маї крезї а та?

Ваї міе тікълоаса!

Вірџініе.

Орї кѹм те крез акѹма,

Кѹм а іѹбі се каде чел маї чінстіт пъріnте

Пе фііка са еѹ асфел пѹрѹрѣ те іѹбеск.—

Апіе, де, мъ ласъ пжн' а н'о пірде 'нвечї

Съ о маї стржнг одатъ дn пъріnтещє браце.

Трѹфіа мѣ везї каде німічітъ 'мпілатъ;

Дnтіне слава Ромїї леџѣ ші зеії еї

Чінстеск ѹміліт астъзї.— Дар дорѹл пъріnтеск,

Віецїї еї д' атжцѣ анї фііnд еѹ пъріnте,

Поате лїпсі д'одатъ, дnтр'озі, дnтр'окліпъ?...

Апіе.

Nѹ, еѹ, ферѣскъ черѹл пжнъ дnтр'атжта крѹд?..

Съ сокотеск грешалъ ѹн дор кѹвіінчос?

Іатъ веніnд дn фіре'ці ворбещї прекѹм се каде;

Кѹм мі съ каде даръ еѹ дnцї ръспѹнз акѹма.

Літорі, даці лок съ юасъ.

Віргініе.

Ах! віно фіїка мѣ.

Ла чѣ діи ѹрмъ датъ ⱡи браце пъріитецї;
А те кема де фіїкъ мѹлт'мї есте дѹлче ⱡнкъ...
Чѣ дѹпъ ѹрмъ прѹбъ де драгосте... Прімеще...
Лібертате ші... Моарте.

Віргініа.

Пъріите 'нтр'адевър!..

Nѹміторіа.

О черѹле! ах! фіїкъ...

Апіе.

Ваї! че фъкѹтї?.. Лікторї!..

Віргініе.

Ла зеї чеї маї гроазнічї аї юадѹлѹї, варваре,
Капѹл тьѹ кѹ аст сжнџе консфінцеск.

Nородѹл.

Ваї че гроазъ!..
Апіе тіран есте.

Віргініе.

Е прѣ тързіѹ, Романї.
Nѹ се маї дъ віацъ, ла чеї невіноваці.

Nородѹл.

Апіе тіран есте. Моаръ.

Апіе.

Парічідѹл съ моаръ
Ші ревеле.

Віръџініе.

Е време, вітежї, де ръсвунаре!
Пжнъ а нумурі дивъ.

Апіе.

Еў време тот маї ам
А педепсі пе тіне;

Віръџініе.

Даці, съ не ръсбунъм!
Апіе е тіран; моаръ.

Нородул.

Апіе, моаръ, моаръ;

Сфжршітул Трацедії.